ROBERT SMYTHE HICHENS

DRAGOSTEA CU SILA A PROFESORULUI GUILDEA

I

Oamenii cu spirit obtuz se întrebau adesea cum de puteau fi prieteni intimi părintele Murchison şi profesorul Frederic Guildea. Unul era numai credinţă, celălalt numai scepticism. Părintele Murchinson avea o mare dragoste de semeni. Înveşmântat în anteriul lui negru şi lung, privea lumea cu o duioşie aproape copilărească, şi ochii lui blânzi, deşi niciodată temători, voiau să vadă numai bunătatea din jur şi să se bucure de ceea ce văd. Profesorul, din contră, avea o faţă aspră, tăioasă, terminată cu un barbişon negru, agresiv. Privirea îi era vioaie, sfredelitoare şi ireverenţioasă. Cutele din jurul gurii lui cu buze subţiri îi dădeau aproape o expresie de cruzime. Vocea îi era aspră şi uscată şi, uneori, în clipele de încordare energică, se ascuţea până la soprano. Atunci pronunţa cuvintele cu o uscăciune tăioasă. Atitudinea obişnuită a profesorului era un amestec de neîncredere şi nevoie de cunoaştere. Ar fi fost cu neputinţă presupunerea că, printre atâtea ocupaţii, ar fi putut găsi timp şi de dragoste, fie pentru o persoană, fie pentru omenire în general. Cu toate acestea, îşi închinase viaţa unor cercetări ştiinţifice de un imens folos universal.

Cei doi bărbaţi erau holtei. Părintele Murchison făcea parte dintr-un ordin anglican care interzicea căsătoria. Profesorul Guildea avea o proastă părere despre majoritatea lucrurilor şi oamenilor, dar mai ales despre femei. Avusese cândva un post de conferenţiar universitar la Birmingham. Dar când îi spori reputaţia, datorită descoperirilor sale, se mută la Londra. Aci, cu prilejul unei conferinţe ţinute în East End, îl întâlni pentru prima dată pe părintele Murchison. Schimbară câteva cuvinte între ei. Poate că inteligenţa strălucită a preotului îl atrase pe omul de ştiinţă, care îndeobşte era înclinat să privească clerul cu oarecare dispreţ, sau poate a fost cucerit de

sinceritatea vădită a acestui adept al bunului simţ. Fapt e că, la ieşirea din sala de conferinţe, profesorul îi ceru părintelui să vină să-l vadă, la el, în Hyde Park Place. Preotul, care se ducea rareori în West End, afară doar pentru vreo predică, acceptă invitaţia.

— Când veniţi? zise Guildea.

Îşi împăturea foile albastre pe care-şi făcuse notiţele cu o scriere măruntă, clară. Fâşâitul uscat al hârtiilor se potrivea cu vocea sa limpede şi uscată.

— De duminică în opt zile predic seara la biserica Mântuitorului, din cartierul dumneavoastră, zise părintele.

— Nu mă duc la biserică.

— Nu? zise părintele fără nicio nuanţă de surprindere sau blam în glas.

— Veniţi la cină după aceea.

— Da, mulţumesc.

— La ce oră o să veniţi?

Părintele surâse.

— Îndată ce-mi voi fi sfârşit predica. Slujba se oficiază la orele şase şi jumătate.

— Aşadar pe la opt, presupun. Să nu ţineţi o predică prea lungă. Locuiesc la numărul 100, în Hyde Park Place. Bună seara.

Vârî hârtiile într-un inel de gumă care pocni uşor şi se depărta cu paşi mari, fără să fi strâns mâna preotului.

În duminica respectivă, părintele Murchinson ţinu predica în faţa unei mari mulţimi de credincioşi, la biserica Mântuitorului. Tema predicii era simpatia şi inutilitatea relativă a omului pe pământ, dacă nu învaţă să-şi iubească aproapele ca pe sine însuşi. Predica dură destul de mult, şi în momentul când predicatorul se îndrepta spre casa profesorului, îmbrăcat cu mantila sa largă şi; neagră şi în cap cu o pălărie rotundă şi tare, de pe borurile căreia fluturau capetele unui şnur negru, acele cadranului luminos de la Marble Arch arătau orele opt şi douăzeci şi cinci.

Părintele iuţi pasul, făcându-şi loc prin mulţimea de soldaţi care stăteau pe loc, de femei care trăncăneau şi de copii de mahala îmbrăcaţi de duminică ce se ţineau de şotii. Era o seară călduţă de aprilie, şi când ajunse la numărul 100 din Hyde Park Place, îl găsi pe

profesor, cu capul gol, în pragul uşii, privind înspre gardul de fier al parcului şi bucurându-se de aerul călduţ şi umed, în capătul coridorului luminat.

— Ei, dar mult a mai durat predica! exclamă el. Poftiţi, vă rog, intraţi.

— Mă tem că a fost lungă, zise părintele, răspunzând invitaţiei. Sunt un om periculos, un predicator care improvizează.

— E mai plăcut să asculţi pe cineva care nu vorbeşte după notiţe, când o poate face. Lăsaţi-vă pălăria şi paltonul ba nu, mantila aici. O să cinăm îndată. Iată sufrageria.

Deschise o uşă la dreapta şi amândoi intrară într-o încăpere lungă, îngustă, tapisată cu hârtie aurie, cu un plafon negru de care atârna o lampă electrică cu abajur auriu. Înăuntru se găsea o masă ovală, pe care erau pregătite două tacâmuri. Profesorul sună.

Apoi zise:

— Am impresia că în jurul unei mese ovale conversaţia e mai spontană decât dacă am fi aşezaţi la o masă pătrată.

— Oare! Credeţi?

— Da, am avut acelaşi oaspete de două ori, o dată l-am poftit să ia loc la o masă pătrată, altă dată la o masă ovală. Prima cină a fost posomorâtă; a doua, sclipitoare. Luaţi loc, vă rog.

— Cum vă explicaţi această deosebire? zise părintele, aşezându-se şi potrivindu-şi cu grijă sub el poalele anteriului.

— Hm! Ştiu cum aţi explica-o dumneavoastră.

— Da? Cum?

— La o masă ovală, nefiind unghiuri, fluxul de simpatie umană, curentul electric curge neîntrerupt. Daţi-mi voie să vă servesc supa.

— Mulţumesc.

Părintele îi întinse farfuria, îndreptând spre gazdă privirea strălucitoare a ochilor săi albaştri. Apoi surâse.

— Aşadar, zise el cu o voce plăcută, de tenor leger, vă duceţi uneori la biserică?

— Astă-seară m-am dus pentru prima dată, după ce n-am fost de secole şi, vă rog să mă credeţi, m-am plictisit straşnic.

Părintele continua să surâdă, iar ochii săi albaştri scânteiau prietenos.

— Nu zău, zise el, ce păcat!

— Dar nu din pricina predicii, adăugă Guildea. Nu e un compliment. Enunţ un fapt. Predica nu m-a plictisit. Altfel, ori v-aş fi spus-o, ori aş fi tăcut.

— Şi pentru care din două v-aţi hotărât?

Profesorul zâmbi aproape bine dispus.

— Nu ştiu, zise el. Ce vin beţi?

— Niciunul, vă mulţumesc. Sunt antialcoolic. În profesia şi în mediul meu, e o condiţie indispensabilă. Daţi-mi puţină apă de Seltz. Cred că v-aţi fi hotărât pentru prima alternativă.

— Nu, nu cred.

Se şi stabilise între ei oarecare intimitate. Părintele se simţea foarte bine sub plafonul negru. Bău puţină apă de Seltz şi păru s-o aprecieze mai mult decât preţuia profesorul Bordeaux-ul lui.

— Văd că teoria fluxului de simpatie umană vă face să surâdeţi, zise părintele. Dar atunci cum vă explicaţi insuccesul cinei la masa pătrată, cu colţuri, şi succesul cinei la masa ovală, fără colţuri?

— Probabil că, prima dată, oaspetele, un om de litere, avea dureri de ficat, în urma unei răceli, în timp ce a doua oară era în perfectă stare de sănătate. Totuşi, vedeţi, am ales masa ovală.

— Ceea ce înseamnă.

— Nu mare lucru. Dar fiindcă veni vorba, aţi trecut sub tăcere, astă-seară, rolul notoriu al ficatului în stările afective. E o lacună serioasă.

— În viaţa dumneavoastră e o lacună şi mai gravă: lipsa oricărei dorinţi de căldură umană.

— De ce sunteţi atât de sigur că nu simt şi eu dorinţa de care vorbiţi?

— O ghicesc. Expresia fetei dumneavoastră, atitudinea dumneavoastră, îmi spune că aşa este. Tot timpul cât predicam, eraţi în dezacord cu mine, nu-i aşa?

— O parte din timp.

Valetul schimbă farfuriile. Era un bărbat de vârstă mijlocie blond, slab, cu faţa albă, aspră, cu ochii de culoare deschisă, cam bulbucaţi, iar felul său de a servi era fără cusur. Când ieşi, profesorul continuă:

— Observaţiile dumneavoastră m-au interesat, dar le-am socotit excesive.

— De pildă?

— Daţi-mi voie o clipă să vorbesc ca un egoist. Îmi petrec cea mai mare parte din timp muncind din greu, foarte greu, Omenirea, veţi fi de acord cu mine, profită de pe urma acestei munci.

— Foarte mult, încuviinţă părintele, gândindu-se la mai multe descoperiri ale lui Guildea.

— Şi pentru omenire folosul muncii pe care-o depun doar de dragul muncii e tot atât de mare ca şi în cazul în care aş fi făcut-o din dragoste pentru semenii mei şi aş fi dorit să-i văd bucurându-se de mai multă bunăstare decât au parte în prezent. Sunt tot atât de util societăţii cu această poziţie a mea… cu această lipsă de afectivitate. pe cât aş fi dacă m-aş cheltui în efuziuni, ca acei sentimentali care vor să scoată asasinii din puşcărie, sau, ca Tolstoi, care favorizează tirania de vreme ce se împotriveşte pedepsirii tiranilor.

— Se poate face mult rău cu afecţiune şi mult bine fără ea. Da, ăsta-i adevărul. Ştiu că n-ajung bunele intenţii în sine. Totuşi, menţin că, dată fiind valoarea dumneavoastră, aţi fi mult mai util lumii dacă, în loc să fiţi aşa cum sunteţi aţi simţi şi simpatie, afecţiune pentru omenire. Merg chiar până la a afirma că lucrările dumneavoastră ar câştiga astfel în strălucire.

Profesorul îşi mai umplu un pahar de Bordeaux.

— V-aţi uitat la valetul meu? zise el.

— Da.

— E un om de serviciu perfect. Se pricepe să-mi asigure fără cusur tot confortul. Totuşi n-are nici cea mai mică afecţiune pentru mine. Sunt politicos cu el. Îl plătesc bine. Dar nu mă gândesc niciodată la el, nu mă preocupă niciodată ca om. Nu-i cunosc caracterul. Nu ştiu mai mult despre el decât ceea ce-am citit în certificatul stăpânului pe care l-a slujit înaintea mea. Nu există, aţi zice dumneavoastră, nicio legătură cu adevărat umană între noi. Sunteţi convins că ar munci mai cu tragere de inimă, dacă l-aş face să ţină la mine, aşa cum ţine un om dintr-o clasă socială la alt om din altă clasă?

— Cu siguranţă.

— Eu susţin că n-ar putea să-şi facă serviciul mai bine decât îl

face acum.

— Dar dacă ar surveni o criză?

— Ce fel de criză?

— O criză oarecare: o schimbare în situaţia dumneavoastră. Dacă aţi avea nevoie de ajutorul lui, nu ca om şi valet, ci ca om şi frate? E probabil că n-ar corespunde aşteptărilor dumneavoastră. N-aţi obţine niciodată de la slujitorul dumneavoastră acel serviciu de calitate superioară care se datorează numai unei afecţiuni sincere.

— Aţi terminat?

— Complet.

— Atunci, să mergem sus. Da, sunt gravuri frumoase. Le-am găsit în Birmingham, pe când locuiam acolo. Aici e odaia mea de lucru.

Intrară într-o încăpere compusă din două părţi, cu toţi pereţii tapisaţi de cărţi şi cu o lumină electrică de-o intensitate excesivă. Ferestrele dădeau de o parte spre parc şi de alta spre grădina unei case vecine. Uşa prin care intraseră nu se vedea din fundul încăperii, care era şi partea ei mai mică. Uşa respectivă era mascată de-un perete al primei părţi a camerei, care ieşea în afară; în aceasta din urmă se afla o masă de lucru supraîncărcată cu scrisori, broşuri şi manuscrise. Între cele două ferestre din fund se găsea o colivie cu un papagal mare, cenuşiu, care se căţăra încet şi gânditor pe o stinghie, slujindu-se de cioc şi de gheare.

— Văd că aveţi cine să vă ţină de urât, zise părintele surprins.

— Am un papagal, răspunse profesorul cu răceală. Mi l-am cumpărat cu un scop precis, pe vremea când studiam facultatea păsărilor de a imita graiul şi de atunci îl ţin mai departe. O ţigară?

— Mulţumesc.

Se aşezară. Părintele Murchison aruncă o privire spre papagal, care acum nu se mai mişca din loc. Cramponat de zăbrelele coliviei, îi privea pe amândoi cu ochi rotunzi şi atenţi, ce-ai fi zis că aparţin unei fiinţe cugetătoare, inteligente, dar total lipsite de căldură şi simpatie. Îşi îndreptă apoi privirea spre Guildea, care fuma, cu capul dat înapoi, cu bărbia ascuţită ridicată în sus şi terminată cu un barbişon. Îşi mişca repede în sus şi în jos buza inferioară, mişcându-şi şi bafba în acelaşi timp, ceea ce-l făcea să pară deosebit de agresiv. Deodată, părintele râse uşor.

— De ce râdeţi? exclamă Guildea, lăsându-şi bărbia în piept şi îndreptând asupra musafirului său o privire nu prea blândă.

— Cred că ar fi nevoie de-o criză într-adevăr neobişnuită, ca să căutaţi un sprijin în afecţiunea valetului dumneavoastră.

Guildea surâse la rândul lui.

— Aveţi dreptate. Aşa este. Iată-l că vine.

Omul intră, aducând cafelele, şi se retrase ca o umbră ce se îndepărtează pe un zid.

— E o fiinţă perfectă, inumană, observă Guildea.

— Îl prefer pe băiatul din East End care-mi face drumurile în Bird Street, zise părintele. Îi ştiu toate nevoile, şi el mi le ştie pe-ale mele. E mai puţin tăcut ca valetul dumneavoastră. I se întâmplă chiar să răsufle zgomotos, când e foarte preocupat, dar, la nevoie, ar face pentru mine mai mult decât să-mi pună cărbuni în sobă sau să-mi lustruiască pantofii cu vârful pătrat.

— Nu-i niciun om aidoma cu altul. N-aş fi în stare să îndur povara unei priviri afectuoase.

— Dar atunci, ce e cu pasărea asta?

Părintele arătă cu degetul papagalul. Se cocoţase pe stinghie, cu o labă în aer, într-o atitudine impunătoare, parcă împărţea o binecuvântare, fără a-l slăbi din ochi pe prolesor.

— E privirea atentă a imitatorului, care ascunde dorinţa de-a reproduce particularităţile cuiva. Nu, am apreciat astă-seară prospeţimea, inteligenţa predicii dumneavoastră, dar nu-mi doresc nicio afecţiune. Desigur, ţi-ai putea dori un sentiment rezonabil (se trăgea cu tărie de barbişon, ca pentru a se apăra de orice sentimentalism) dar orice afecţiune mai mare ar fi iritantă şi m-ar împinge, sunt sigur, la cruzime. Şi apoi, m-ar împiedica să lucrez.

— Nu cred.

— Cu felul meu de muncă, da. Am să fac mai departe bine omenirii fără s-o iubesc, şi ea o să-mi primească mai departe binele pe care i-l fac fără să mă iubească. Şi e bine aşa.

Sorbi din cafea. Apoi, pe-un ton oarecum agresiv, adăugă:

— N-am timp, nici gust de sentimentalisme.

Când îl însoţi la plecare pe părintele Murchison, Guildea îl urmă până în pragul uşii şi se opri un moment. Părintele privea parcul,

dincolo de şoseaua umedă.

— Văd că aveţi drept în faţa casei o poartă a parcului, făcu el distrat.

— Da, de multe ori intru şi fac o mică plimbare ca să-mi împrospătez gândurile. Vă urez noapte bună. Mai poftiţi pe la mine.

— Cu plăcere. Noapte bună.

Preotul se îndepărtă cu paşi mari, lăsându-l pe Guildea în picioare pe prag.

Părintele Murchison reveni adesea la numărul 100 din Hyde Park Place. Îi erau dragi cei mai mulţi din cunoscuţii săi, bărbaţi sau femei, şi nutrea simpatie pentru toate fiinţele, cunoscute sau necunoscute, dar faţă de Guildea ajunse să aibă un sentiment deosebit. Şi, lucru destul de curios, era un sentiment de milă. Îl de-plângea pe omul acesta foarte muncitor care în viaţă reuşise admirabil, pe omul acesta de-o mare inteligenţă, curajos, care nu părea niciodată deprimat, care nu simţea niciodată nevoia să fie ajutat, care nu se plângea de complicaţiile existenţei şi mergea drept înaintea lui, fără a şovăi vreodată. Părintele îl deplângea pe Guildea pentru că, de fapt, acesta cerea atât de puţin de la viaţă. I-o şi spusese, căci de la început relaţiile dintre cei doi bărbaţi luaseră un ton de o uimitoare sinceritate.

Într-o seară, pe când stăteau de vorbă, părintele ajunse să pomenească de una din ciudăţeniile vieţii: faptul că cei ce nu doresc anumite lucruri le obţin adesea, în timp ce aceia care le caută cu patimă sunt pentru totdeauna lipsiţi de ele.

— Dacă-i aşa, ar trebui să se reverse asupră-mi şuvoaie de afecţiune, zise Guildea cu un surâs sardonic, căci n-o pot suferi.

— Poate că aşa se va şi întâmpla într-o zi.

— Ca să fiu foarte sincer, sper că nu.

Părintele Murchison tăcu o clipă. Îşi legă mai strâns centura mantilei largi ce-o purta peste anteriu. Când reîncepu să vorbească, părea că răspunde cuiva.

— Da, zise el încet, da, asta e ceea ce simt: milă.

— Pentru cine? spuse profesorul.

Apoi, deodată, înţelese. Nu mărturisi că înţelesese, dar părintele Murchison îşi dădu seama de asta şi deci nu mai era nevoie să răspundă la întrebarea prietenului său. Astfel, în mod ciudat, Guildea

se simţea foarte legat de-un om care. era exact contrariul lui şi care îl compătimea.

Şi faptul că lucrul acesta nu-l mâhnea pe Guildea şi că nici nu se gândea vreodată la el, vădeşte, poate, cel mai limpede indiferenţa stranie a firii sale.

II

Într-o seară de toamnă, după un an şi jumătate de la prima întâlnire a părintelui Murchison cu profesorul, părintele veni în Hyde Park Place şi îl întrebă pe valetul cel blond şi uscăţiv (care se numea Pitting) dacă stăpânul lui e acasă.

— Da, domnule, răspunse Pitting. Sunteţi bun să mă urmaţi?

Fără zgomot, el urcă, înaintea părintelui, scara destul de strâmtă, deschise încet uşa bibliotecii şi, cu vocea lui blândă şi rece, anunţă:

— Părintele Murchison.

Guildea şedea pe-un fotoliu, în faţa unui foc mic. Cu mâinile sale slabe, cu degete prelungi, întinse pe genunchi, cu capul lăsat pe piept, părea adâncit în gânduri. Pitting ridică uşor glasul.

— Părintele Murchison doreşte să vă vadă, domnule, zise e.

Profesorul tresări şi se întoarse brusc în momentul când intră părintele.

— A, zise el, dumneata erai? îmi pare bine că te văd. Vino lângă foc.

— N-arăţi prea bine astă-seară, zise preotul.

— Nu?

— Cred că lucrezi prea mult. Te oboseşte pregătirea conferinţei pe care trebuie s-o ţii la Paris?

— Nicidecum, am terminat-o. Aş putea să ţi-o turui pe loc, cuvânt cu cuvânt. Dar ia loc.

Părintele se aşează, iar Guildea, înfundat din nou în fotoliu, privea la foc fără să scoată o vorbă. Părea să mediteze adânc. Prietenul său nu încercă să-l întrerupă, ci îşi aprinse liniştit pipa şi începu să fumeze, gânditor. Ochii lui Guildea rămăseseră aţintiţi asupra focului.

Părintele îşi plimba privirea prin cameră, asupra pereţilor acoperiţi cu cărţi, sobru legate, asupra mesei de lucru încărcate, asupra ferestrelor cu perdele grele de brocart vechi, albastru-închis, şi asupra coliviei aşezate între ferestre şi acoperite cu o pătură de postav verde. Părintele se întreba de ce. În nicio seară până atunci nu-l mai văzuse pe Napoleon (acesta era numele papagalului) acoperit. În timp ce se uita la pătura verde, Guildea, cu o mişcare bruscă, ridică ochii luându-şi mâinile de pe genunchi, le împreună şi zise deodată:

— Găseşti că sunt un om seducător?

Părintele Murchison tresări. O întrebare ca asta din partea unui asemenea om îl uimea.

— Doamne, Dumnezeule! exclamă el, ce te face să-mi pui întrebarea? Vrei să spui: atrăgător pentru celălalt sex?

— Tocmai asta nu ştiu, zise profesorul întunecat, şi începu să privească din nou în foc. Tocmai asta nu ştiu!

Părintele era din ce în ce mai mirat.

— Nu ştii? făcu el.

Şi îşi scoase pipa din gură.

— Spune, crezi dumneata că aş putea fi atrăgător, că aş avea ceva în stare să-mi atragă simpatia vreunei… vreunei fiinţe omeneşti sau a unui animal?

— Fie că ai dori-o, fie că nu?

— Exact, sau mai curând, să zicem, într-un chip precis, chiar dacă n-aş dori-o?

Părintele îşi mişcă buzele destul de cărnoase, ca de îngeraş, lăsând să apară mici cute la coada ochilor săi albaştri.

— Desigur, nu e cu neputinţă, zise el după o clipă. Omul e slab din fire, şi slăbiciunea atrage, Guildea, iar dumneata eşti pornit a-ţi bate joc de ea. Ar fi de înţeles ca femeile de un anumit gen, intelectualele, cele care colecţionează celebrităţile, să se îndrepte spre dumneata. Reputaţia dumitale, numele dumitale ilustru…

— Da, da, îl întrerupse Guildea, nu fără iritare. Ştiu toate astea, le ştiu.

Îşi răsuci mâinile lungi, întorcându-şi palmele în afară, până ce degetele începură să-i pârâie. Sprâncenele i se strânseră, făcându-i cute pe frunte.

— Îmi închipui, zise el… (Se opri şi tuşi: o tuse uscată, aproape ascuţită.) îmi închipui că trebuie să fie foarte dezagreabil să te iubească ceva care nu-ţi place, să se ţină după tine; parc-aşa se spune, nu?

Se întoarse pe jumătate în fotoliu, îşi încrucişa picioarele şi îndreptă spre oaspetele său o privire întrebătoare, aproape sfredelitoare.

— Ceva? zise preotul.

— Mă rog, cineva. Îmi închipui că nu poate fi nimic mai neplăcut.

— Pentru dumneata, nu, zise părintele. Dar iartă-mă, Guildea, nu pot crede că ai îngădui un asemenea amestec în viaţa dumitale. Doar nu încurajezi adulaţia.

Guildea clătină din cap posomorât.

— Nu, zise el. Nu. Tocmai asta e. Ce e curios în chestiunea asta, e că, se opri brusc, dinadins, se ridică şi întinse braţele.

— O să fumez şi eu o pipă, zise el.

Se duse la şemineu, de pe care luă o pipă, o umplu şi o aprinse. Pe când îşi apropia chibritul de tutun, privirea i se îndreptă asupra postavului verde ce acoperea colivia lui Napoleon. Azvârli chibritul în foc, trase câteva fumuri şi se apropie de colivie. Când ajunse în dreptul ei, apucă postavul şi începu să-l tragă. Apoi, deodată, îl puse la loc, mămos.

— Nu, zise el ca pentru sine, nu.

Se întoarse repede la foc şi se aşeză la loc în fotoliu.

— Te întrebi, zise el către părintele Murchison. Şi eu mă întreb. Nu ştiu deloc ce să cred. O să-ţi redau pur şi simplu faptele, şi ţin neapărat să-ţi cunosc părerea. Alaltăseară, după o zi grea de muncă, fără să fi fost însă mai grea ca de obicei, teşisem în prag să răsuflu puţin. Ştii că o fac deseori.

— Da, te-am găsit în prag şi când am venit prima oară aici.

— Exact. Eram fără pălărie şi fără palton. Stăteam în prag. Îmi amintesc că mă gândeam tot la ceea ce lucrasem. Era o seară întunecoasă, dar nu foarte întunecoasă. Să fi fost ceasul unsprezece, unsprezece şi un sfert. Mă uitam în parc şi, deodată, îmi dădui seama că privirea mi se îndreaptă către cineva care sta cu spatele spre mine pe-o bancă. Vedeam persoana dacă se poate spune că era o persoană

prin grilaj.

— Dacă se poate spune că era o persoană! făcu părintele. Ce vrei să spui cu asta?

— Un bob zăbavă. Spun aşa pentru că era prea întuneric ca să fiu sigur de ceea ce vedeam. Am văzut, pur şi simplu, pe bancă o formă vagă, negricioasă, pe care o zăream pe deasupra spătarului băncii. N-aş fi putut spune că era un bărbat, o femeie sau un copil. Dar ceva era, şi m-am pomenit privind spre acel ceva.

— Înţeleg.

— Treptat, am băgat de seamă că toate gândurile mele erau aţintite asupra acelui lucru sau acelei fiinţe. La început mă-ntrebam ce caută acolo; apoi, la ce se gândeşte, în sfârşit, cum arată.

— Vreun biet vagabond, presupun, zise părintele.

— Aşa mi-am şi spus. Totuşi, simţeam că acest ceva mă interesa foarte mult, atât de mult încât mi-am luat pălăria şi am trecut strada ca să intru în parc. Ştii că aproape peste drum de casa mea e o intrare în grădină. Aşadar, Murchison, am trecut strada, am deschis poarta, m-am apropiat şi am descoperit că… nimeni nu şedea pe bancă.

— În timp ce mergeai, continuai să te uiţi într-acolo?

— O parte din timp da, numai în clipa când intram pe poartă m-am uitat şi în altă parte, fiindcă prin apropiere se produsese o încăierare. Când am văzut că banca e goală, m-am simţit cuprins de-o senzaţie absurdă de dezamăgire, aproape de furie. M-am oprit, am privit în jur să văd dacă se depărta ceva, dar în zadar. Noaptea era rece şi ceţoasă şi nu era mai nimeni pe-afară. Cu acest sentiment de dezamăgire, pe care-l calific singur drept stupid şi anormal, am luat-o înapoi spre casă. Acasă am băgat de seamă că, în scurtul răstimp cât fusesem plecat, lăsasem uşa de la intrare deschisă, mai bine zis întredeschisă.

— Nu e prea prudent, la Londra.

— Da, şi abia la întoarcere mi-am dat seama c-am făcut-o. Totuşi, nu lipsisem decât vreo trei minute.

— Da.

— Nu prea văd cum ar fi putut să intre cineva.

— Presupun că nu.

— Aşa crezi?

— De ce-mi pui întrebarea asta, Guildea?

— Ei, s-o lăsăm.

— De altfel, dacă ar fi intrat cineva, ai fi dat de el, cu siguranţă.

Guildea reîncepu să tuşească. Părintele, mirat, nu putu să mg bage de seamă că Guildea era nervos, şi că nervozitatea îi înrâurea şi starea fizică.

— Trebuie să fi răcit în noaptea ceea, zise el, ca şi cum ar fi ghicit gândul prietenului său şi se grăbea să-l combată. Apoi continuă: Am intrat în vestibul, sau mai precis pe coridor.

Se opri din nou; dar neliniştea lui era acum vădită.

— Şi-ai dat de careva? spuse părintele.

Guildea îşi drese vocea.

— Întocmai, zise el. Ajungem şi-acolo. N-am o imaginaţie năvalnică, ştii bine.

— Sigur că n-ai.

— Ei bine, n-am! dar abia intrasem pe coridor, când, dintr-odată, am avut siguranţa că cineva pătrunsese în casă în lipsa mea. Eram convins, şi, ceva mai mult, ştiam că intrusul era persoana pe care-o zărisem vag pe banca din parc. Ce spui de asta?

— Încep să cred că ai multă imaginaţie.

— Hm! Mi se păru că eu şi persoana de pe bancă ne hotărâsem simultan să intrăm în vorbă unul cu altul şi că ne deplasasem simultan ca să ne aducem la îndeplinire gândul. Eram atât de convins de asta încât m-am repezit la etajul întâi, în odaia asta, fiind sigur că o s-o găsesc aici aşteptându-mă. Dar nu era nimeni. Am coborât din nou şi ara intrat în sufragerie. Nimeni. Eram într-adevăr uimit. Nu e straniu?

— Foarte straniu, zise cu gravitate părintele.

Atitudinea glacială şi întunecată a profesorului, stânjenită, puţin firească, nu lăsa să se strecoare nicio umbră de umor în convorbire.

— M-am urcat din nou sus, spuse el, m-am aşezat şi am cugetat la cele întâmplate. Hotărât să uit, am luat o carte în mână. Poate că aş fi reuşit să citesc, dar deodată mi s-a părut că observ…

Se opri brusc. Părintele Murchison bagă de seamă că profesorul se uita la postavul verde ce acoperea colivia papagalului.

— Dar să trecem peste asta, zise el. De ajuns să-ţi spun că n-am fost în stare să citesc. M-am hotărât să cotrobăiesc prin casă. Ştii că e

mică şi că e lesne s-o cercetezi. Am străbătut-o de la un cap la altul, am intrat în toate odăile, fără excepţie, m-am scuzat faţă de servitori, care tocmai luau masa. Apariţia mea îi surprinse, fără îndoială.

— Şi Pitting?

— O! s-a ridicat foarte politicos de pe scaun când am intrat, a rămas în picioare cât am stat acolo, dar n-a scos o vorbă. Eu am spus în şoaptă: „Nu vă deranjaţi", sau cam aşa ceva, şi-am ieşit. Murchison, n-am găsit niciun străin. Totuşi, m-am înapoiat în odaia asta, convins că cineva a intrat în casă în timp ce eu mă aflam în parc.

— Şi să fi ieşit înainte de întoarcerea dumitale?

— Nu, a rămas şi se află încă în casă.

— Dar, dragul meu Guildea, începu părintele, acum plin de mirare. Cu siguranţă…

— Ştiu ce vrei să spui, ceea ce aş fi şi eu tentat să spun în locul dumitale. Dar aşteaptă, te rog. Sunt şi acum convins că vizitatorul n-a părăsit casa şi se află aici şi în clipa de faţă.

Vorbea cu vădită sinceritate şi cu extremă gravitate. Părintele Murchison îl privi drept în faţă şi întâlni privirea lui vie, arzătoare.

— Nu, zise el ca un răspuns la o întrebare ce i s-ar fi pus. Sunt perfect sănătos la minte, te asigur. Toată întâmplarea asta e pentru mine tot atât de necrezut ca şi pentru dumneata. Dar, ştii, nu contest niciodată faptele, oricât de stranii ar putea fi. Mă silesc doar să le cercetez temeinic. Am şi consultat un medic, care m-a găsit în perfectă stare fizică.

Se întrerupse, ca şi cum se aştepta la o observaţie a părintelui.

— Continuă, Guildea, zise el, n-ai terminat.

— Nu, eram absolut sigur că în seara aceea cineva se strecurase în casă, şi convingerea mea creştea continuu. M-am dus să mă culc, ca de obicei, şi am dormit noumal. Totuşi, de cum m-am trezit, ieri dimineaţă, ştiam că mai e o persoană în casă.

— Pot să te întrerup o clipă? De unde ştiai?

— Aşa-mi spunea mintea. Nu ştiu nimic altceva decât că eram pe deplin conştient de-o nouă prezenţă în casă, la doi paşi de mine.

— Ce lucru ciudat! zise părintele. Şi eşti absolut sigur că nu e vorba de-un surmenaj? N-ai creierul obosit? Ţi-e mintea perfect limpede?

— Perfect limpede. Niciodată n-am fost atât de sănătos ca acum. Când am coborât să dejunez, azi-dimineaţă, m-am uitat deodată la faţa lui Pitting. Era tot atât de rece, tot atât de liniştită şi de inexpresivă ca de obicei. Mi-era limpede că el nu era de loc tulburat. După dejun m-am aşezat la lucru, tot timpul conştient de prezenţa acestui intrus în intimitatea mea. Totuşi, am lucrat timp de câteva ore, aşteptând să se producă ceva care să poată risipi obscuritatea şi misterul acestei întâmplări. Am luat dejunul. Către orele două şi jumătate trebuia să plec să ţin o conferinţă. Mi-am luat deci pălăria şi paltonul, am deschis uşa şi am ieşit pe trotuar, în aceeaşi clipă mi se păru că nu mai există niciun intrus şi cu toate astea mă aflam acum pe stradă, în şuvoiul de trecători. Dar deodată avui certitudinea că fiinţa care se afla în casa mea se gândea la mine, poate mă spiona.

— O clipă, îl întrerupse părintele. Ce simţeai? Ţi-era teamă?

— Doamne, Dumnezeule! de loc. Eram numai descumpănit de-a binelea, şi mai sunt şi acum, arzând de curiozitate, dar de loc alarmat. Mi-am ţinut conferinţa cu aceeaşi uşurinţă ca de obicei, şi seara m-am înapoiat acasă. Din chiar clipa în care am intrat, am avut sentimentul că intrusul se mai află aici. Aseară am cinat singur şi am petrecut apoi câteva ore citind o lucrare ştiinţifică care mă interesa foarte mult. Totuşi, în timp ce citeam, nu era clipă în care să nu fi ştiut că există în preajmă un duh a cărui atenţie e îndreptată spre mine. Şi adaug că această convingere mi se întărea, iar când m-am ridicat din fotoliu să merg la culcare, ajunsesem la o concluzie foarte stranie.

— Cum? Care?

— Că fiinţa asta, lucrul ăsta mă rog, orice ar fi el, ce se strecurase în casa mea în timp ce mă aflam în parc, simţea pentru mine mai mult decât curiozitate.

— Mai mult decât curiozitate?

— Că mă iubea sau începea să mă iubească.

— O! exclamă părintele. Acum înţeleg de ce m-ai întrebat mai adineauri dacă socotesc că ai ceva în stare să atragă spre dumneata, irezistibil, o fiinţă umană sau un animal.

— Exact. De când am ajuns la concluzia asta, Murchison, mărturisesc că la curiozitatea mea s-a adăugat şi un alt sentiment.

— De teamă?

— Nu, de aversiune, sau de iritare. Nu, nu, nu de teamă, nu de teamă.

Tot repetând, fără să fi fost nevoie, acest protest, Guildea privi din nou colivia papagalului.

— Ce motiv de teamă să am când mi se întâmplă una ca asta? adăugă el. Nu sunt copil să tremur în faţa unor fantome.

Rostind acest ultim cuvânt, ridică deodată tonul. Apoi se repezi la colivie şi, cu o mişcare bruscă, dădu la o parte postavul ce-o acoperea. Napoleon apăru. Părea că doarme pe stinghie, cu capul uşor înclinat într-o parte. Când lumina căzu asupra lui, se foi, îşi umflă penele gâtului, clipi din ochi şi începu să se mişte când într-o parte, când în cealaltă, întinzându-şi capul înainte, apoi trăgându-l înapoi, ca şi cum îşi descărca energia, deşi lucrul era lipsit de sens. Guildea stătea lângă colivie, privindu-l de foarte aproape, şi, de fapt, cu o atenţie neobişnuit de încordată, aproape nefirească.

— Ce absurde sunt zburătoarele astea! zise el în fine, înapoindu-se lângă foc.

— N-ai nimic altceva să-mi spui? întrebă părintele.

— Nu, am mereu sentimentul prezenţei a ceva sau cuiva în casă. Am mereu impresia că sunt obiectul unei atenţii de fiecare clipă. Sunt tot timpul iritat, ba chiar serios supărat, mărturisesc, din pricina acestei atenţii.

— Ai şi în momentul de faţă sentimentul unei prezenţe?

— Da, şi în momentul de faţă.

— Vrei să spui, în camera asta, în care ne aflăm acum amândoi?

— Cel puţin aşa cred, foarte aproape de noi.

Aruncă din nou o privire din fugă, aproape bănuitoare, către colivia papagalului. Pasărea stătea tot pe stinghie. Ţinea capul în jos, înclinat într-o parte, şi părea că ascultă ceva cu luare-aminte.

— Pasărea asta va reproduce inflexiunile vocii mele mai exact ca oricând mâine dimineaţă, zise părintele, privind la Guildea cu ochii săi albaştri şi plini de blândeţe. A reuşit întotdeauna să mă imite perfect.

Profesorul tresări uşor.

— Da, zise el, da, fără nicio îndoială. Ei bine! ce zici de întâmplarea asta?

— Nimic. E absolut inexplicabilă. Pot să-ţi vorbesc sincer, sunt sigur de asta.

— Bineînţeles; tocmai de aceea ţi-am povestit tot.

— Cred că trebuie să fii surmenat, cu nervii obosiţi, fără să-ţi dai seama.

— Şi că doctorul s-a înşelat când m-a găsit perfect normal?

— Da.

Guildea scutură pipa de muchia şemineului.

— Se poate, zise el. Nu sunt atât de absurd să neg o asemenea posibilitate, deşi niciodată nu m-am simţit atât de bine. Ce mă sfătuieşte să fac?

— O săptămână de repaus complet în afara Londrei, la aer curat.

— Asta se recomandă de obicei. Sunt de acord. Voi pleca mâine la Westgate şi-l voi lăsa pe Napoleon stăpân în casă în lipsa mea.

Pentru un motiv pe care nu şi-l putea explica, bucuria ce-o simţise părintele Murchison auzind începutul răspunsului fu întunecată, aproape risipită, de fraza finală.

În seara aceea se înapoie pe jos în centrul oraşului. Adâncit în gânduri, îşi rememora atent, cu de-amănuntul prima întrevedere cu Guildea, ce avusese loc în casa acestuia, cu un an şi jumătate în urmă.

A doua zi dimineaţă, Guildea plecă din Londra.

III

Părintele Munchison era un om atât de ocupat încât n-avea timp să se intereseze de treburile altora. Totuşi, în timpul săptămânii petrecute de Guildea la malul mării, părintele se gândi de multe ori la el, ou multă mirare şi chiar cu oarecare consternare. Consternarea o îndepărtă repede, căci părintele cu privirea blândă îşi descoperea lesne propria slăbiciune şi mai lesne încă p alunga din suflet ca pe-un oaspete nepoftit. Dar mirarea nu dispărea, ci dimpotrivă, avea să meargă *crescendo.* Guildea plecase din Londra într-o joi. El se înapoia joia următoare, anunţându-l mai înainte pe părintele Murchinson la ce oră va pleca din Westgate. Când trenul sosi în gara Victoria, Guildea fu surprins văzând silueta prietenului său, în mantilă, în picioare, pe

peronul cenuşiu, în urma unui şir de hamali.

— Ce, Murchison? zise el. Dumneata aici! Nu cumva ţi-ai părăsit slujba, de-ţi iei un astfel de concediu?

Îşi strânseră mâna.

— Nu, zise părintele. Întâmplarea a făcut să mă aflu azi în acest cartier ca să văd un bolnav. Aşa că m-am gândit să viu să te aştept.

— Şi să vezi dacă mai sunt bolnav, nu-i aşa?

Părintele îi aruncă o privire binevoitoare, râzând uşor.

— Şi mai eşti? îl întrebă părintele, privindu-l curios. Nu, nu cred. Arăţi foarte bine.

De fapt, aerul de mare bronzase şi colorase uşor faţa totdeauna slabă a lui Guildea. Privirea lui pătrunzătoare strălucea de viaţă şi energie; purta un costum vag cenuşiu şi un pardesiu ce-i flutura pe trup, călcând cu o vigoare neobişnuită. În mâna stângă ducea cu uşurinţă o valiză foarte îndesată.

Părintele se simţi pe deplin liniştit.

— Niciodată n-ai arătat atât de bine, zise el.

— Nu m-am simţit niciodată atât de bine. Ai un ceas liber pentru mine?

— Şi două.

— Bine. O să-mi trimit geamantanul înainte cu o trăsură, iar noi o să mergem până acasă pe jos şi o să luăm ceaiul împreună. De acord?

— Cu plăcere.

Ieşiră din gară, trecură pe lângă micile vânzătoare de flori şi de mărunţişuri şi se îndreptară spre Grosvenor Square.

— Ai avut un concediu plăcut?

— Destul de plăcut, şi singuratic. Da, l-am lăsat pe însoţitorul meu pe coridor, la numărul 100.

— Şi n-o să-l mai regăseşti, sunt sigur.

— Hm! făcu Guildea. După dumneata sunt o cârpă, Murchison.

Lungi pasul în timp ce vorbea, ca şi cum ar fi vrut să-i întărească impresia de vigoare fizică.

— O cârpă? Nu. Dar orice om care-şi supune creierul la o activitate atât de intensă ca a dumitale are neapărat, din timp în timp, nevoie de vacanţe.

— Şi eu aveam mare nevoie de-o vacanţă, nu-i aşa?

— Da, cred că aveai nevoie.

— Ei bine! s-a făcut. Şi acum om vedea.

Seara se lăsa repede. Traversară strada la Hyde Park Corner, intrară în parcul plin de-o mulţime de oameni care se întorceau acasă după lucru: bărbaţi în pantaloni de catifea dungată, pătaţi de noroi uscat, cu genţi atârnate de umăr în care-şi duceau cutiile de conserve şi uneltele de muncă. Unii, mai tineri, vorbeau cu glas tare, sau fluierau în mers o melodie pe-un ton ascuţit.

— Până seara, murmură părintele Murchison.

— Cum? întrebă Guildea.

— Repetam doar ultimele cuvinte ale cântecului ce pare a se referi la viaţă, în primul rând la viaţa de plăceri a omului. „Omul se duce la lucru, la muncă".

— A! un auditoriu compus dinoamenii ăştia nu e de loc neplăcut. Mulţi au venit şi la conferinţa pe care am ţinut-o atunci când te-am întâlnit prima oară, şi mi-i amintesc. Unul din ei a încercat să mă încuie cu întrebările lui. Avea părul roşu. Roşcovanii ţin totdeauna să te contrazică. L-am redus la tăcere atunci. Ei bine, Murchison, o să vedem.

— Ce să vedem?

— Dacă însoţitorul meu a plecat.

— Spune, tot te aştepţi să cum să zic, crezi că tot mai e cineva la dumneata acasă?

— Cum îţi mai cântăreşti cuvintele! Nu, mă întreb doar.

— Ţi-e puţină teamă?

— De loc. Dar mărturisesc că simt o oarecare curiozitate.

— Aerul de mare nu ţi-a dovedit aşadar că toată povestea aia se datora surmenajului?

— Nu, zise Guildea, pe-un ton foarte sec.

— Credeam totuşi că va avea acest rezultat.

— Aha, vacanţa asta are să-mi demonstreze că am o imaginaţie bolnavă, morbidă, nesănătoasă, aşa e? Haide, Murchison, de ce nu spui pe şleau că m-ai trimis la Westgate ca să mă scapi de ceea ce dumneata consideri drept o criză acută de nevroză?

Acest atac nu-l tulbură de loc pe preot.

— Bine, Guildea, repetă el, ce-aş fi putut gândi, după părerea dumitale? Nu vedeam şi n-am văzut niciodată la dumneata niciun

simptom de nevroză. Eşti ultimul care ar putea fi socotit atins de această boală. Dar ce e mai firesc: să cred că ai o nevroză, sau să-mi spun că tot ce mi-ai povestit e o realitate?

— N-am ce să-ţi răspund. Nu, n-am dreptul să mă plâng. În tot cazul, pentru moment, nu poate fi vorba de-o nevroză.

— Şi sper că în casa dumitale nu se află niciun străin.

Părintele Murchison, părăsind tonul glumeţ ce-l luaseră amândoi, rosti aceste cuvinte cu o vădită gravitate.

— Găsesc că iei prea în serios chestia asta, zise Guildea, vorbind şi el cu mai multă gravitate.

— Cum aş putea să n-o iau în serios? Doar n-ai vrea să mă vezi râzând, când mi-o povesteşti serios.

— Nu. Dacă-l găsim iarăşi acasă pe vizitator, merg până la a te ruga să risipeşti vraja. Dar mai întâi e nevoie de-un lucru.

— Ce anume?

— Să-ţi dovedesc dumitale, ca şi mie însumi, că mai e acolo.

— Nu va fi uşor s-o faci, zise părintele, foarte surprins de tonul pozitiv al lui Guildea.

— Dacă mai e acolo, cred că pot găsi un mijloc. Şi n-aş fi de loc surprins să mai fie, în ciuda aerului curat de Westgate.

Rostind aceste cuvinte, profesorul reluase tonul glumeţ, puţin cam rece, de mai înainte. Părintele nu reuşea să-şi dea seama dacă Guildea era neobişnuit de grav, sau neobişnuit de vesel. Când cei doi bărbaţi se apropiară de Hyde Park Place, convorbirea lor încetă. Înaintau în tăcere, prin întunericul din ce în ce mai adânc.

— Am ajuns! zise în fine Guildea.

Vârî cheia în broască, deschise, îl pofti pe părintele Murchison pe coridor, urmându-l de aproape, şi închise uşa trântind-o.

— Am ajuns! repetă el, cu un glas mai sonor.

În aşteptarea lui, lumina electrică era aprinsă. Se opri şi privi în jur.

— O să luăm îndată ceaiul, zise el. Ei, Pitting!

Valetul cel palid, care auzise închizându-se uşa, apăru imediat în capul scării ce ducea la bucătărie, îşi salută respectuos stăpânul, îi luă pardesiul, precum şi mantila părintelui Murchison, şi le atârnă pe amândouă de cuierele prinse în perete.

— Totul e în ordine, Pitting? Nimic anormal? zise Guildea.

— Nu, domnule.

— Adu-ne puţin ceai în bibliotecă.

— Da, domnule.

Pitting se retrase. Guildea aşteptă să plece; atunci deschise uşa sufrageriei, vârî capul înăuntru, rămase un moment complet nemişcat. După o clipă se trase îndărăt, închise uşa şi zise:

— Haidem sus.

Părintele Murchison îl privi întrebător, dar nu făcu niciun comentariu. Urcară scara şi intrară în bibliotecă. Guildea, cu o privire grăbită, cercetă încăperea. În şemineu ardea focul. Perdelele albastre erau lăsate. Culoarea vie a puternicei lămpi electrice cădea pe şirurile lungi de cărţi, pe masa de lucru, pusă perfect în ordine, prin faptul lipsei lui Guildea. şi pe colivia papagalului, care nu era acoperită. Guildea se apropie de colivie. Napoleon, pe stinghia lui, stătea ghemuit, cu penele zbârlite. Ţinea strâns stinghia cu labele-i lungi, ce păreau învelite în piele de crocodil. Clipea din ochii rotunzi, ce păreau acoperiţi de-o membrana, datorită, poate, şi bătrâneţii.

Guildea se uită stăruitor la pasăre, apoi plescăi din limbă. Napoleon se scutură, ridică o labă, îi întinse degetele şi îşi lipi capul de ele. Cu degetul arătător, Guildea îl scarpină de două-trei ori pe cap, cu privirea mereu aţintită asupra papagalului, apoi se înapoie lângă foc, în clipa în care intră Pitting, aducând ceaiul pe tavă.

Părintele Murchison se şi aşezase într-un fotoliu, de o parte a şemineului. Guildea se aşeză în altul şi începu să servească ceaiul, în timp ce Pitting ieşea din odaie, închizând încet uşa în urma lui. Părintele sorbi din ceai, îl găsi fierbinte şi puse ceaşca pe-o măsuţă lângă el.

— Iubeşti papagalul, nu-i aşa? îl întrebă el pe prietenul său.

— Nu cine ştie ce. Câteodată e interesant de studiat. Mintea şi firea papagalilor sunt ciudate.

— De câtă vreme îl ai?

— Cam de patru ani. Aveam tocmai de gând să mă descotorosesc de el, înainte de-a face cunoştinţă cu dumneata. Acum îmi pare foarte bine că l-am păstrat.

— Da? pentru ce?

— O să-ţi spun, poate, peste o zi sau două.

Părintele luă iar ceaşca în mână. El nu stărui ca Guildea să-i dea imediat o explicaţie, dar, după ce bău ceaiul, îi spuse:

— Ei, aerul de mare a avut efectul dorit?

— Nu, zise Guildea.

Părintele scutură câteva fărâme rămase pe anteriul lui şi se aşeză mai adânc în fotoliu.

— Vizitatorul dumitale mai este aici? întrebă el, şi privirea ochilor lui albaştri, devenită aproape aspră şi pătrunzătoare, se îndreptă asupra prietenului său.

— Da, răspunse calm Guildea.

— De unde ştii? Când ai aflat-o? Când te-ai uitat o clipă în sufragerie, mai adineauri?

— Nu, nu înainte de a intra în odaia asta. M-a întâmpinat aici.

— Întâmpinat? În ce chip?

— Pur şi simplu prin prezenţa sa, făcându-mă s-o simt, aşa cum aş putea simţi orice altă prezenţă intrând pe întuneric în odaie.

Foarte stăpân pe sine, vorbea calm, cu tonul lui sec, obişnuit.

— Foarte bine, zise părintele, nu încerc să-ţi combat impresia sau s-o înlătur prin vreo explicaţie oarecare. Dar, firește, sunt uluit.

— Şi eu. În viaţa mea n-am avut asemenea surpriză. Bineînţeles, Murehison, nu pot spera c-o să crezi altceva decât că presupun sau, dacă preferi, îmi închipui că aici se află un intrus; ce fel de intrus? n-am idee. Nu mă pot aştepta să crezi că există într-adevăr ceva. Dacă ai fi dumneata în locul meu, şi eu în locul dumitale, aş socoti, cu siguranţă, că eşti prada unei halucinaţii de origine nervoasă. Nu mi-aş putea închipui altceva. Dar, răbdare. Nu mă socoti un nevropat, sau nu-ţi închipui că am mintea tulburată. Aşteaptă încă două sau trei zile. Am convingerea, afară numai dacă nu sunt în adevăr bolnav sau dacă nu mi-e mintea zdruncinată, că voi fi în curând în stare să-ţi dau o dovadă de prezenţa unui nou venit în casa mea.

— N-ai vrea să-mi spui ce fel de dovezi?

— Încă nu. Întâi trebuie să se precizeze lucrurile. Deocamdată îţi spun atât: dacă, până la urmă, n-am să pot aduce nicio dovadă că nu visez, am să te autorizez să mă duci la orice specialist vrei, şi am să încerc să-mi însuşesc părerea dumitale actuală: că nu-i nimic altceva

decât o eroare absurdă. Asta-i părerea dumitale, nu-i aşa?

Părintele Murehison tăcu o clipă. Apoi, cu un ton nehotărât, zise:

— Aşa ar trebui să fie.

— Şi nu-i aşa? întrebă Guildea surprins.

— O! ştii, atitudinea dumitale e foarte convingătoare. Totuşi, încă mă îndoiesc de ce-mi spui. Aş putea face altfel? Totul nu e decât o chestiune de închipuire.

Părintele vorbea parcă silindu-se să înlăture o atitudine mintală ce încerca să i se impună.

— Nu poate fi decât o închipuire, repetă el.

— Ca să te conving, voi folosi un argument mai puternic decât atitudinea mea, sau nu voi încerca de loc să te conving, spuse Guildea.

Despărţindu-se în seara aceea de preot, zise:

— Îţi voi scrie peste o zi sau două, probabil. Cred că dovada ce vreau să ţi-o dau s-a concretizat în lipsa mea. Dar o s-o ştiu în curând.

Părintele Murchison era foarte intrigat, în timp ce se înapoia spre casă, urcat pe imperiala omnibuzului.

IV

După două zile primi un bilet din partea lui Guildea, prin care acesta îi cerea să vie să-l vadă, poate chiar în aceeaşi seară. Fu însă împiedicat s-o facă, deoarece trebuia să ia parte la o adunare din East End. A doua zi era duminică. Îi răspunse că va veni luni, şi puţin după asta primi o telegramă: *Da, vino luni la cina la Şapte şi treizeci, Guildea.* La şapte şi jumătate se afla în faţa casei cu numărul 100.

Pitting îi deschise uşa.

— Domnul profesor se simte bine, Pitting? întrebă părintele, în timp ce-şi scotea mantila.

— Cred că da, domnule. Nu se plânge de nimic, Tăspunse ceremonios valetul. Poftiţi, urcaţi.

Guildea îl întâmpină în uşa bibliotecii. Era foarte palid şi părea posomorât. Strânse distrat mâna prietenului său.

— Serveşte cina, i se adresă lui Pitting.

Pitting ieşi şi Guildea închise uşa cu grijă. Părintele Murchison

nu-l mai văzuse niciodată atât de tulburat.

— Eşti îngrijorat, Guildea, zise părintele, foarte îngrijorat.

— Da, adevărat. Urmările chestiei ăsteia încep să se facă serios simţite.

— Aşadar crezi mai departe în prezenţa cuiva în casa dumitale?

— Hotărât, da, nu mai am nicio îndoială. În seara în care am ieşit în parc, ceva a pătruns în casă, dar ce Dumnezeu poate fi? Asta încă n-am reuşit să stabilesc. Dar, înainte de-a coborî la cină, ţin să-ţi relev ceva cu privire la dovada pe care ţi-am făgăduit-o, îţi aminteşti?

— Desigur.

— Nu bănuieşti deloc ce poate fi? Părintele Murchison făcu semn că nu.

— Uită-te în odaie, zise Guildea. Ce vezi?

— Nimic neobişnuit. Doar n-o să-mi spui că e vorba de o vedenie.

— O! nu, nu nu e o vedenie sub forma obişnuită: îmbrăcată în alb şi vaporoasă. Ferească Dumnezeu, n-am ajuns în halul ăsta.

Vocea lui trăda o puternică iritare.

— Mai uită-te în jur.

Părintele Murchison îl privi, se întoarse spre partea asupra căreia se fixase privirea lui Guildea şi văzu papagalul cenuşiu, care se căţăra încet şi îndărătnic în colivia lui.

— Cum? zise el tresărind. Dovada să vină de-acolo?

Profesorul dădu din cap afirmativ.

— Aşa cred, zise el. Acum să coborâm la cină. Simt imperios nevoia să iau ceva în gură.

Coborâră în sufragerie. În timp ce mâncau şi Pitting îi servea, profesorul vorbea despre păsări, de obiceiurile lor, de curiozitatea lor, de faptul că sunt fricoase, de darul lor de-a imita. Se vedea că studiase temeinic subiectul cu conştiinciozitatea ce-l caracteriza în tot ce făcea.

— Papagalii, spuse el ceva mai târziu, au un extraordinar spirit de observaţie. Păcat că facultatea lor de a reproduce ceea ce văd e atât de limitată. Altminteri sunt sigur că ar imita gesturile tot atât de bine ca vorbele.

— Dar n-au mâini.

— Desigur, dar multe lucruri le fac cu capul. Cunoşteam pe

vremuri o femeie bătrână, de pe lângă Göring, pe Tamisa. Suferea de paralizie agitantă. Ţinea încontinuu capul în piept, clătinându-l de la dreapta la stânga. Fiul ei, care era marinar, îi adusese din călătoriile lui un papagal care imita exact mişcările din cap ale paraliticei. Aceşti papagali cenuşii stau tot timpul la pândă.

Guildea rosti ultima frază rar şi deliberat, îndreptând peste paharul lui de vin o privire pătrunzătoare către părintele Murchison. Auzindu-l, acesta avu o străfulgerare, ba era gata să facă o scurtă observaţie, când Guildea îşi întoarse privirea sticloasă spre uşă. Pitting aducea cu atenţie nişte crochete de brânză, pe care le scosese din micul ascensor ce urca mâncarea din bucătărie în sufragerie. Dar, după câteva clipe, în care valetul a lăsat merele pe masă, a aranjat cu grijă carafele şi a strâns fărâmiturile, ca să se retragă apoi din odaie, părintele începu să vorbească apăsat:

— Încep să înţeleg. Crezi că Napoleon a descoperit în casă această prezenţă?

— Nu cred, ştiu. N-a încetat să-l urmărească pe vizitator din seara în care a intrat.

Părintele avu o nouă străfulgerare.

— De asta i-ai acoperit colivia cu postavul acela într-una din seri?

— Exact. Din laşitate. Comportarea lui începuse să mă. enerveze.

Guildea îşi strânse buzele subţiri, lăsă sprâncenele în jos, ceea ce dădu subit feţei sale o expresie de durere.

— Dar acum am de gând să-mi continui cercetările, adăugă el, recăpătându-şi expresia firească. În săptămâna pe care am pierdut-o la Westgate n-a stat degeaba acasă, te asigur. Ia un măr.

— Nu, mulţumesc, nu, mulţumesc.

Părintele repetă refuzul fără să-şi dea seama. Guildea dădu la o parte paharul.

— Haidem sus.

— Nu, mulţumesc, repetă părintele.

— Ce-ai spus?

— Ce-am spus? exclamă preotul ridicându-se. Mă gândeam la chestia asta extraordinară.

— A! începi să renunţi la ipoteza nevrozei? Ieşiră pe coridor.

— Eşti atât de obiectiv cu privire la toată chestia asta?

— De ce nu? Iată un lucru foarte straniu şi anormal care a intervenit în viaţa mea. Ce alta să fac decât să-l studiez calm şi temeinic?

— Într-adevăr, ce alta să faci?

Părintele începu să fie tot mai uimit, din pricină că se simţea parcă silit să acorde cea mai mare atenţie unei chestiuni a cărei perfectă absurditate ar fi trebuit să-l izbească. Când intrară în bibliotecă, îşi îndreptă privirea cu profundă curiozitate spre colivia papagalului. Profesorul schiţă un zâmbet uşor. Îşi dădea seama de efectul produs asupra prietenului său. Părintele îi surprinsese zâmbetul.

— O, încă nu m-ai convins, zise el drept răspuns.

— Ştiu. Poate am să reuşesc chiar în seara asta. Poftim cafeaua. După ce-o bem, începem experienţa. Lasă cafeaua, Pit-ting, nu mai avem nevoie de dumneata.

— Bine, domnule.

— N-am să beau cafeaua astă-seară, zise părintele, decât cu mult lapte, dacă eşti drăguţ. Nu vreau să am nervii slăbiţi.

— Şi dacă n-am bea niciun strop de cafea? zise Guildea. Ca să nu poţi susţine că n-am fi într-o stare perfect normală. Te cunosc, Murchison: eşti tot atât de ferm în scepticismul dumitale ca şi în vocaţia de preot.

Părintele râse şi puse ceaşca deoparte.

— Foarte bine. Niciun fel de cafea.

— Numai o ţigară, şi trecem apoi la lucruri serioase. Fumul cenuşiu-albăstrui urcă în rotocoale.

— Ce-o să facem? zise părintele.

Şedea în fotoliu ţeapăn, gata parcă să acţioneze. La drept vorbind, nimic nu arau vreo destindere în atitudinea vreunuia din convorbitori.

— Să ne ascundem şi să-l observăm pe Napoleon. Apropo, mi-am adus aminte…

Se ridică, se duse într-un colţ al odăii, luă o bucată de postav verde şi acoperi colivia.

— Voi scoate postavul după ce ne vom fi ascuns.

— Mai întâi să-mi spui dacă această presupusă prezenţă s-a manifestat în ultimele zile în vreun fel oarecare.

— Doar prin senzaţia, din ce în ce mai intensă, că e aici ceva sau cineva care nu încetează să mă observe, care asistă în tot ce fac.

— Ai impresia că te urmăreşte când treci dintr-un loc într-altul?

— Nu întotdeauna. Acest ceva era aici când ai intrat. E şi acum. Dar când am coborât la cină, am avut impresia că ne îndepărtăm de el. Aim tras concluzia că a rămas aici. Deocamdată să nu vorbim despre asta.

Au schimbat vorba până. ce-au sfârşit ţigara. Apoi, după ce au aruncat mucurile, Guildea a spus:

— Acum, Murchison, pentru ca experienţa să reuşească, propun să ne ascundem după draperie, de fiecare parte a coliviei, pentru ca atenţia păsării să nu fie îndreptată asupra noastră şi să nu se abată de la ce vrem să aflăm mai precis. Am să trag jos postavul verde după ce-o să ne ascundem. Să nu te mişti să observi comportarea păsării şi să-mi spui pe urmă ce impresie ţi-a făcut şi cum o interpretezi. Să mergem încetişor.

Părintele se supuse şi se îndreptară, păşind fără zgomot, spre draperiile ce atârnau de fiecare parte a celor două ferestre. Părintele se ascunse după cea din stânga coliviei, iar profesorul după cea din dreapta. Odată ascunşi, profesorul întinse braţul, trase postavul şi-l lăsă să cadă pe parchet.

Papagalul adormise evident de căldură în întuneric. Când se făcu lumină, se mişcă pe stinghia lui, îşi umflă penele de la gât, îşi ridică mai întâi o labă, apoi alta, întoarse capul, mişcându-l pe gâtul lui suplu, ca din elastic, şi, băgându-şi ciocul în puful de pe spate, întreprinse nişte cercetări atente, de care păru mulţumit, căci imediat înălţă capul şi începu să se ocupe de-o nucă, fixată, ca hrană, între gratii. Cu pliscul lui încovoiat pipăi nuca, o lovi, mai întâi încet, apoi cu putere. La urmă, smulgând-o, o apucă în laba-i aspră şi cenuşie, o ţinu pe stinghie, o sparse, apoi îi ciuguli miezul, împrăştiind fărâmiturile pe jos, în colivie, şi lăsând să cadă fărâmele de coajă în lighenaşul de porţelan prins de gratii. După care pasărea se opri un moment, cu aerul că reflectează, întoarse o labă înapoi şi începu să-şi desfacă aripile cu nişte mişcări atât de ciudate încât părea strâmbă şi diformă.

Cu capul întors înapoi, începu din nou să-şi cerceteze atent şi amănunţit penele unei aripi. De astă dată cercetarea părea că nu se mai sfârşeşte, astfel că părintele Murchison avu timpul să-şi dea seama de absurditatea situaţiei şi să se întrebe singur pentru ce se pretase la toate astea. Dar, deşi avea simţul umorului, nu-i venea să râdă. Dimpotrivă, îl cuprinse dintr-odată un sentiment de groază. Când stătea de vorbă cu prietenul său şi-l observa, purtarea profesorului, în general atât de calmă» atât de banală chiar, era o chezăşie pentru autenticitatea celor ce afirma şi pentru echilibrul deplin al minţii sale. Dar lucrurile nu se mai petreceau aidoma acum, când sta ascuns. Părintele Murchison» în picioare, după perdea, cu ochii fixaţi asupra lui Napoleon, care nu trăda nicio emoţie, începu să-şi spună, în şoaptă: „E-o nebunie", simţind tot mai mult cum îl cuprinde mila şi spaima.

Cu o mişcare bruscă, papagalul îşi strânse o aripă, îşi umflă, din nou penele de la gât, apoi întinse o labă înapoi şi începu să-şi cureţe cealaltă aripă. În tăcerea din odaie se auzea limpede fâşâitul penelor. Părintele Murchison percepu un foşnet uşor în draperiile albastre după care se ascundea Guildea, ca şi cum un curent de aer ar fi pătruns prin fereastra pe care-o acopereau. Pendula bătu în camera vecină, un tăciune căzu pe grătar cu un zgomot asemănător aceluia ce-l fac foile uscate mânate de-o pală de vânt pe pământul vârtos. Părintele se simţi din nou cuprins de-un val de milă şi spaimă. I se părea că făcuse o prostie, poate chiar un păcat, încurajând ceea ce părea a fi strania nebunie a prietenului său. S-ar fi cuvenit să refuze a se preta la o treabă, care, ridicolă şi chiar copilărească în sine, stârnea o asemenea stare morbidă. Napoleon, cu laba îndreptată înainte, cu aripa întinsă, cu gâtul întors înapoi, ocupându-se de sine cu o atenţie neabătută de nimic, vădit sigur de singurătatea lui totală, plăcută, îl făcu pe preot să-şi dea seama clar de ridicolul şi de lipsa de demnitate a comportării sale, şi de ridicolul şi mai jalnic al prietenului său. Puse mâna pe draperii şi era gata să le îndepărteze şi să iasă din ascunzătoare, dar se opri surprins de-o mişcare neaşteptată a papagalului. Pasărea, ca şi cum ar fi fost brusc atrasă de ceva, încetă să ciugulească, ţinând capul întors înapoi, sucit către gât, şi părând că ascultă cu cea mai mare luare-aminte. Privirea ochilor lui rotunzi era strălucitoare şi încordată, ca a unui porumbel îngrijorat. Strângându-şi aripa, îşi înălţă capul şi

stătu un moment foarte drept pe stinghie, ridicând şi punând la loc labele ca un automat s-ar fi zis că era cuprins de-o emoţie ce trezea în el nestăpânita nevoie de-a se mişca, întinse apoi capul în direcţia camerei celei mai îndepărtate şi încremeni. Atitudinea lui sugera atâta putere de concentrare a atenţiei asupra unui lucru foarte apropiat, ce sta drept în faţa lui, încât, instinctiv, părintele Murchison îşi plimbă privirea prin toată camera, aşteptându-se aproape să-l vadă pe Pitting intrând încet, pe uşa mascată. Dar acesta nu veni şi nimic nu curmă tăcerea. Totuşi, era clar că atenţia şi frământarea papagalului creşteau. El aplecă tot mai mult capul, întinse gâtul atât de tare încât era cât pe-aci să cadă, desfăcu pe jumătate aripile, le ridică uşor ca pentru a zbura şi începu să bată repede din ele, continuând un timp ce i se păru interminabil preotului. În sfârşit, ridicând aripile cât se putea de sus, le lăsă încet, dar hotărât, să recadă pe spate, apucă cu ciocul de marginea lighenaşului, coborî lin pe fundul coliviei şi merse legănându-se până la gratiile de care-şi lipi capul. Stătea complet nemişcat, în atitudinea pe care-o avea ori de câte ori profesorul îl mângâia pe cap. Atitudinea păsării evoca această plăcere cu o atare precizie încât părintele Murchison avu impresia că vede un deget alb trecând domol printre penele capului. O convingere adâncă puse atunci stăpânire pe el: ceva ce el nu vedea, dar vedea pasărea, se afla în faţa coliviei.

Peste puţin, papagalul îşi ridică iarăşi capul, ca şi cum degetul ce-l mângâia s-ar fi retras, şi semnele vădite ale unei plăceri fizice făcură loc unei expresii de atenţie ascuţită şi de curiozitate vigilentă. Sprijinindu-se de gratii, se caţără din nou pe stinghie, se trase înspre peretele stâng şi începu, vădit, să observe cu mare atenţie. Îşi aplecă într-un fel ciudat capul, se opri o clipă, apoi îl înclină din nou. Părintele Murchison constată că-şi face după această mişcare studiată a capului o idee precisă despre o numită personalitate. Gesturile păsării sugerau o sentimentalitate extremă, combinată cu un gen de hotărâre, cam vagă, dar care este adesea cea mai tenace. O hotărâre de acest gen e o caracteristică foarte răspândită la persoanele atinse de cretinism parţial. Părintele Murchinson ajunse să se gândească la acele biete creaturi, ciudate şi nesocotite, care adeseori se ataşează îndărătnic de cei ce le iubesc cel mai puţin., la mulţi alţi preoţi, le cunoştea destul de bine, căci idioata cu temperament amoros e îndeosebi sensibilă la

farmecul predicatorilor. Saluturile papagalului îi aduceau aminte de-o femeie palidă şi înfricoşătoare, care frecventase o vreme toate bisericile unde slujea preotul, căutând tot timpul să-i atragă privirile şi, când reuşea, înclina capul, fluturând un surâs dinadins respectuos şi şiret. Papagalul continua să salute, lăsând o scurtă pauză între o reverenţă şi alta, parc-ar fi aşteptat un semn care să-i deştepte facultăţile imitative.

— Da, da, imită o fiinţă cretină, se trezi rostind părintele Murchison, fără a înceta să observe.

Preotul îşi plimbă din nou privirea, de jur-împrejur, în odaie, dar nu văzu decât mobilele, focul care pâlpâia şi rândurile îndesate de cărţi. După câteva clipe, papagalul încetă să salute şi luă atitudinea concentrată şi încordată a cuiva care ascultă cu atenţie. Deschise pliscul, scoţându-şi limba neagră, îl închise la loc, apoi îl deschise iar. Părintele crezu că o să vorbească; papagalul rămase mut, dar era limpede că încerca să articuleze ceva. Mai salută de două-trei ori, se opri, apoi, deschizând pliscul, rosti ceva. Părintele nu putu distinge niciun cuvânt, dar vocea era slabă şi neplăcută uguia şi se tânguia totodată. „Seamănă cu o voce de femeie", gândi el. Îşi apropie urechea de draperie, ascultând cu o atenţie aproape febrilă. Saluturile reîncepură, dar, de astă dată, Napoleon făcea şi-o mişcare laterală, afectuoasă şi afectată, ca a unei fiinţe proaste şi pătimaşe, care s-ar înghesui în cineva sau i-ar da cu cotul, uşor, pe furiş. Preotul îşi aminti din nou de femeia aceea palidă şi înspăimântătoare care frecventa bisericile. O întâlnise de câteva ori pe drum. Îl aştepta după slujba de seară. O dată plecase capul, zâmbind, cu limba scoasă afară, şi se lipise de el în întuneric. Îşi aminti mişcarea sa de repulsie fizică la atingerea acestei sărmane creaturi, dezgustul, aproape greaţa ce i le inspira şi pe care nu le putea alunga nici la gândul că nu e o femeie în toate minţile. Papagalul se opri, ascultă, deschise ciocul şi mai spuse ceva, cu acelaşi glas de turturea îndrăgostită, implicând o sugestie morbidă şi totuşi aspră, ba chiar primejdioasă, în intonaţia lui. O voce respingătoare, gândi părintele. Dar, de astă dată, deşi auzise vocea mai limpede decât înainte, n-ar fi putut spune dacă era o voce de femeie, de bărbat, sau poate de copil. Era, pare-se, o voce omenească, dar în mod straniu asexuată. Pentru a înlătura îndoiala, se retrase în întunericul de după

draperii, încetă să-l observe pe Napoleon şi se mărgini să asculte cu atenţie, atunci când glasul era mai ascuţit, silindu-se să uite că ascultă o pasăre şi închipuindu-şi că surprinde o voce omenească în toiul unei convorbiri. După două sau trei minute de tăcere, vocea se auzi din nou, un timp destul de lung; ea părea că reproduce şi repetă o serie de exclamaţii afectuoase, cu un uguit insistent, de-o nespusă lipsă de gust şi de ruşine. Morbiditatea acestei voci, inflexiunile şi strania ei lipsă de pudoare, asociate cu o dulceaţă muribundă şi un rafinament de curtezană, îl făcură pe părinte să simtă cum i se zbârleşte părul în cap. Cu toate acestea, nu putea desluşi nicio vorbă, şi nici vârsta, nici sexul persoanei. Nemişcat în întuneric, era sigur doar de-un singur lucru: o asemenea voce nu putea fi decât a unei fiinţe neobişnuit, de respingătoare, nu putea exprima decât o personalitate care-i era lui, dacă nu, şi altora, cu desăvârşire nesuferită. Peste puţin, vocea se stinse într-un fel de sughiţ răguşit, după care urmă o tăcere prelungită. Profesorul întrerupse tăcerea, dând deodată la o parte draperiile după care sta ascuns părintele, şi-i spuse:

— Acum ieşi şi priveşte.

Părintele înainta în partea luminata a odăii, clipind din ochi, privi spre colivie şi-l văzu pe Napoleon nemişcat, în echilibru pe o singură labă, cu capul jsub aripă. Părea că doarme. Profesorul era palid, cu buzele sale mobile crispate într-o expresie de suprem dezgust.

— Pouah! făcu el.

Se duse la fereastra din corpul cel mai îndepărtat al camerei, trase la o parte draperiile, deschise partea de jos a ferestrei, spre a lăsa să intre aerul. Arborii dezgoliţi se zăreau prin întunericul cenuşiu. Guildea se aplecă un minut în afară, umplându-şi pieptul cu aerul nopţii. Peste o clipă, se întoarse către preot şi exclamă:

— Dezgustător, nu-i aşa?

— Da, cât se poate de dezgustător!

— Ai mai pomenit vreodată una ca asta?

— Nu întocmai.

— Nici eu. Mi se face greaţă, Murchison, literalmente greaţă, închise fereastra şi, nervos, începu să se plimbe prin cameră.

— Ce crezi că e? întrebă el peste umăr.

— Ce anume vrei să spui?

— E o voce de bărbat, de femeie ori de copil?

— Nu ştiu; nu reuşesc să-mi fac o părere.

— Nici eu.

— Ai auzit-o de multe ori?

— Da, de la înapoierea mea de la Westgate. Şi niciodată nu i-am putut desluşi cuvintele. Ce voce!

Scuipă în foc.

— Iartă-mă, zise el, trântindu-se într-un fotoliu. Mi-e literalmente greaţă.

— Şi mie, zise părintele cu sinceritate.

— Culmea, continuă Guildea pe un ton nervos, ascuţit, e că fiinţa asta e complet lipsită de creier n-are decât şiretenia cretinului.

Părint de tresări auzind din gura altuia expresia exactă a propriei sale păreri.

— Ce te face să tresari? zise Guildea cu o bănuială a cărei promptitudine trăda starea anormală a nervilor săi.

— Tocmai faptul că aceeaşi idee mi-a venit şi mie în minte.

— Ce idee?

— Că auzim vocea unei fiinţe cretine.

— Da, e ceva infernal pentru un om de felul meu. Aş putea să mă lupt cu o fiinţă inteligentă, dar cu aşa ceva!

Ridicându-se brusc în picioare, răscoli tăciunii din vatră, se aşeză în faţa căminului, cu spatele la foc şi cu mâinile în buzunarele pantalonilor.

— Iată vocea fiinţei care s-a introdus în casa mea. Plăcută afacere, nu găseşti?

Şi acum, privirea şi intonaţia lui exprimau într-adevăr oroare.

— Trebuie s-o alung de aici, strigă el, trebuie s-o alung, Dar cum?

Cu mâna tremurândă, se trăgea de barbişonul negru.

— Cum s-o fac? continuă el. Ce este? Unde se află?

— Ai sentimentul că mai e aici, acum?

— Fără nicio îndoială. Dar n-aş putea să-ţi spun în care parte a camerei.

Se uită în dreapta, în stânga. Niciun obiect nu scăpa privirii ce

şi-o arunca grăbit în jur.

— Crezi aşadar că eşti urmărit? zise părintele Murchison.

Şi el era foarte emoţionat şi foarte tulburat, cu toate că nu simţea prezenţa altcuiva, în afară de a lor, în cameră.

— N-am crezut niciodată în asemenea gogoriţe, o ştii doar, zise Guildea. Enunţ numai un fapt pe care nu-l pot înţelege şi care începe să-mi fie tare nesuferit. Aici e ceva la mijloc. În cele mai multe cazuri însă, când e vorba de-un loc bântuit, ceea ce-l bântuie manifestă ostilitate, în timp ce eu am sentimentul că sunt admirat, iubit, dorit. Tocmai asta e oribil, Murchison, oribil în adevăratul înţeles al cuvântului.

Părintele Murchison îşi aminti deodată de prima seară petrecută cu Guildea şi de expresia vecină cu dezgustul pe care-o avusese profesorul la gândul că ar putea inspira cuiva un sentiment de caldă afecţiune. În lumina acelei convorbiri îndepărtate, evenimentul de faţă părea deosebit de straniu. Semăna oarecum cu o pedeapsă primită pentru un păcat săvârşit de profesor împotriva umanităţii. Dar privind chipul crispat al prietenului său, preotul hotărî să nu se lase prins în plasa acestei hidoase păreri.

— Nu poate fi nimeni aici, zise el; imposibil să fie cineva.

— Atunci ce imită pasărea asta?

— Vocea cuiva care a fost pe-aici.

— Asta nu s-ar fi putut întâmpla decât săptămâna trecută, căci mai înainte n-a vorbit niciodată aşa, şi ia aminte că înainte de plecarea mea am băgat de seamă că papagalul observa pe cineva şi se trudea să-l imite, începând din seara când m-am dus în parc, şi nu mai înainte.

— Cineva cu vocea asta trebuie să fi intrat aici în timp ce lipseai, repetă părintele Murchison stăruitor, dar blând.

— O s-o aflu îndată.

Guildea apăsă pe butonul soneriei. Aproape în aceeaşi clipă, Pitting se strecură în cameră.

— Pitting, zise profesorul pe-un ton ascuţit şi sec, a intrat cineva în încăperea asta cât timp am fost la mare?

— Cu siguranţă nu, domnule, afară de femeile de serviciu şi de mine, domnule.

Tonul glacial al valetului părea să exprime o surprindere vecină

cu ostilitatea.

Profesorul, cu un gest violent, întinse braţul către colivie.

— Papagalul a fost tot timpul aici?

— Da, domnule.

— N-a fost mutat, dus în altă parte, fie şi pentru o clipă?

Faţa palidă a lui Pitting deveni aproape expresivă, îşi muşcă buzele.

— Cu siguranţă nu, domnule.

— Mulţumesc. Atât am vrut să ştiu.

Valetul ieşi, cu un mers dinadins mai ţeapăn ca de obicei. Când ajunse la uşă şi era (pe punctul să treacă pragul, stăpânul lui îl strigă:

— Un moment, Pitting.

Valetul se opri. Guildea îşi muşcă buzele, se trase de două-trei ori stingherit de barbişon, apoi zise:

— Ai băgat de seamă că… că papagalul a început de câtva timp să vorbească cu un glas neobişnuit, foarte neplăcut?

— Da, domnule, cu un fel de glas dulce.

— A! şi de când?

— De când aţi plecat, domnule. Şi nu încetează s-o facă.

— Exact. Aşa e. Şi ce crezi c-o fi asta?

— Poftim, domnule?

— Ce crezi despre faptul că a început să vorbească aşa?

— O! doar ca să se joace, domnule.

— Da, desigur. Asta e tot, Pitting.

Pitting ieşi şi închise fără zgomot uşa în urma lui. Guildea se uită la prietenul său.

— Ei, vezi? exclamă el.

— E într-adevăr foarte ciudat, zise părintele, foarte ciudat într-adevăr. Eşti sigur că nimeni din cei care se află în serviciu la dumneata n-are o voce ca asta?

— Dragă Murchison! Dumneata ai ţine în serviciu, fie şi numai două zile, pe cineva cu o asemenea voce?

— Nu.

— Pe femeia de serviciu o am de cinci ani, pe bucătăreasă de şapte. Pe Pitting l-ai auzit vorbind. Alţi oameni de serviciu n-am. Un papagal nu vorbeşte niciodată cu un glas pe care nu l-a auzit. Unde a

putut auzi glasul ăsta?

— Dar noi n-auzim nimic.

— Nu, şi nici nu vedem nimic deosebit. Dar el, da. Simte ceva. N-ai văzut cum întinde capul să fie mângâiat?

— Da, aşa s-ar zice.

— Aşa şi face.

Părintele Murchison nu răspunse nimic. Se simţi stăpânit de-o jena crescândă, gata să se prefacă în teamă.

— Te-ai convins? zise Guildea cu o nuanţă de iritare în glas.

— Nu. Toată afacerea asta e foarte ciudată. Dar câtă vreme n-am auzit, nici văzut, nici simţit, ca dumneata, prezenţa cuiva, nu pot să admit că există.

— Adică, dacă înţeleg bine, nu vrei să-i admiţi existenţa.

— Se poate. Dar e timpul să plec.

Guildea nu încercă să-l reţină, dar, însoţindu-l până la uşă, îi spuse:

— Fă-mi plăcerea să vii şi mâine seară.

Părintele era însă ocupat. Şovăi, dar văzând figura profesorului, zise:

— Bine. La ora nouă voi fi la dumneata. Noapte bună.

Când ajunse pe trotuar, se simţi uşurat. Se uită înapoi. Îl văzu pe Guildea reintrând în coridor, şi se înfioră.

În seara aceea, părintele Murchison făcu pe jos drumul de la Hyde Park Place la Bird Street. Simţea nevoia de mişcare, după seara stranie şi penibilă pe care-o petrecuse „seară de care-şi amintea ca de-un vis urât. Încerca s-o alunge, să mediteze calm la toată această istorie. Profesorul adusese dovada prezenţei în casa lui a cuiva străin. Un om cu judecată putea oare accepta o asemenea dovadă? Părintele Murfehison îşi zise că era cu neputinţă. Mişcările papagalului erau, fără îndoială, neobişnuite. Pasărea izbutise să-i dea într-adevăr iluzia că cineva invizibil s-ar fi aflat în odaie. Dar că asta ar fi realitatea, părintele continua s-o nege în sinea lui. Cei ce sunt cu adevărat credincioşi, care cred implicit în minunile consemnate în Biblie, şi care-şi orânduiesc viaţa după mesajele ce le socotesc primite de-a dreptul de la Marele Stăpân al unei lumi invizibile, sunt rareori înclinaţi să accepte ideea unui amestec supranatural în viaţa de toate

zilele. Ei îl neagă hotărât, din toate puterile. Îl consideră drept o mistificare puerilă, dacă nu chiar condamnabilă.

Părintele Murchison împărtăşea opiniile normale ale unui preot sincer. Era hotărât să li se conformeze. Nu putea să accepte, îşi zicea acum, ideea că prietenul său ar fi fost pedepsit pentru lipsa lui de umanitate, de sensibilitate, fiind silit să suporte dragostea cine ştie cărei creaturi oribile, ce nu putea fi nici văzută, nici auzită. Totuşi, starea lui Guildea părea să fie urmarea unei asemenea sancţiuni. Lucrul de care se temuse şi pe care-l respinsese în abstract cu o fobie nefirească era silit să-l suporte acum, în concret, într-o măsură nefirească. În noaptea aceea părintele se rugă pentru prietenul lui în faţa micului altar din camera sa de culcare, atât de sărăcăcios mobilată încât ai fi zis că e o chilie.

În seara următoare, când ajunse în Hyde Park Place, îi deschise uşa femeia de serviciu. Părintele Murchison urcă scara, întrebându-se ce i s-o fi întâmplat lui Pitting. Guildea îl întâmpină în uşa bibliotecii, şi părintele fu penibil impresionat de schimbarea la faţă a prietenului său. Avea obrajii de culoare cenuşie sub ochi apăruseră cearcăne. Privirea însăşi exprima frământarea şi deprimarea. Părul şi hainele îi erau în dezordine; buzele i se contractau necontenit, ca şi cum ar fi fost obsedat de-o aprehensiune nevrotică.

— Ce s-a întâmplat cu Pitting? îl întrebă preotul în timp ce strângea mâna fierbinte a lui Guildea.

— A plecat de la mine.

— A plecat de la dumneata? exclamă preotul în culmea mirării.

— Da, azi după-amiază.

— Pot să ştiu pentru ce?

— O să-ţi spun. Plecarea lui e în foarte strânsă legătură cu această poveste odioasă. Îţi aminteşti că într-o zi am discutat despre relaţiile ce trebuie să le avem cu oamenii noştri de serviciu?

— A! făcu părintele, căruia i se lumină ceva în minte. S-a produs criza?

— Exact, zise profesorul cu un zâmbet amar. S-a produs criza. M-am adresat lui Pitting, cerându-i să se poarte ca un om, ca un frate. Mi-a răspuns refuzându-mi rugămintea. I-am făcut reproşuri. Şi-a dat demisia. I-am plătit leafa, spunându-i că poate pleca pe loc. A plecat. De

ce te uiţi aşa la mine?

— Nu-mi dam seama, zise părintele Murchison, coborându-şi grăbit privirea ca să se uite în altă iparte. Dar, zise el, nu-l mai văd nici pe Napoleon.

— L-am vândut azi unuia din negustorii de pe Shaftes-hury Avenue.

— De ce?

— Mă îmbolnăvea tot imitând glasul acela ştii dumneata care. De altfel, nu mai am nevoie să-mi dovedească că nu visez. Acum m-am convins că tot ce mi se părea era aievea şi nu-mi mai bat capul să-i conving şi pe alţii. Iartă-mă că-ţi spun, Murchison, dar sunt sigur că am dorit atât de mult. să te conving pe dumneata de prezenţa unei fiinţe aici tocmai. pentru că mai aveam eu însumi o vagă îndoială. Acum orice îndoială s-a risipit.

— Lămureşte-mă cum.

— Fie.

Cei doi bărbaţi stăteau în picioare, lângă foc. Rămaseră mai departe în picioare, în timp ce Guildea continuă:

— Noaptea trecută am simţit-o.

— Ce anume? întrebă părintele.

— Noaptea trecută, cum îţi spun, pe când urcam să mă culc, am simţit ceva care mă-nsoţea pe scara şi se înghesuia în mine.

— Groaznic! exclamă fără voie părintele. Guildea avu un surâs trist.

— Nu neg că era ceva cumplit. Nici n-aş putea să neg, de vreme ce-a trebuit să-l chem pe Pitting în ajutor.

— Dar, spune-mi, ce era, sau cel puţin ce părea să fie?

— Părea să fie o fiinţă omenească. Părea, zic mai precis, am avut senzaţia contactului cu o fiinţă omenească mai curând decât cu orice altceva. Dar n-o puteam nici vedea, nici auzi. Atât doar, că de trei ori am simţit acea apăsare uşoară, dar hotărâtă, parcă anume spre a mă ademeni şi a-mi atrage atenţia. Când s-a produs întâia oară eram pe palier, în faţa acestei camere, cu piciorul pe prima treaptă. Crede-mă, Murchison, dintr-o săritură am fost la etajul superior, parcă m-ar fi fugărit cineva. Ăsta-i adevărul nu din cale afară de glorios dar, exact în momentul când dam să intru în camera mea, am simţit că fiinţa aceea

intra şi ea cu mine şi, cum ţi-am spus, se înghesuia în coasta mea cu o tandreţe respingătoare, dezgustătoare. Apoi se opri, se întoarse către foc şi-şi rezemă capul pe braţ. Părintele era foarte mişcat de strania neputinţă şi disperarea pe care le trăda atitudinea profesorului.

— Apoi?

Guildea ridică ochii. Pe faţa lui era întipărită o stupoare dureroasă.

— Apoi, Murchison, mi-e ruşine să mărturisesc, mi-am pierdut cu totul sângele rece, brusc, inexplicabil, într-un chip de care nu m-aş fi crezut în stare. Am început să dau din, mâini pentru a încerca să îndepărtez fiinţa aceea: dar ea mi se lipea mai tare de trup. Contactul, apăsarea erau de nesuferit. L-am strigat pe Pitting cât am putut de tare. Cred… cred că trebuie să fi strigat: „Ajutor!"

— Şi a venit, firește?

— Da, cu calmul lui obişnuit, compus din blândeţe şi din absenţa oricărei emoţii. Calmul lui, care contrasta cu dezgustul şi oroarea ce mă stăpâneau, cred că m-a iritat. Nu mai eram eu însumi, nu, nu!

Se opri brusc, apoi:

— Mai e nevoie să ţi-o spun? adăugă el cu jalnică ironie.

— Ce i-ai spus lui Pitting?

— I-am spus că ar fi trebuit să vie mai repede. S-a scuzat. Răceala din vocea lui m-a scos din fire, şi-am început să-l ocărăsc stupid, condamnabil, imputându-i că e o maşină, l-am copleşit cu sarcasme îşi mustrări; apoi, simţind acel ceva care se înghesuia din nou în mine, l-am rugat să mă ajute, să rămână tu mine, să nu mă lase singur, adică nu împreună cu cine mă chinuia. S-o fi speriat l-o fi supărat purtarea mea, vorbele nedrepte şi violente pe care i le aruncasem, nu ştiu. În tot cazul, mi-a răspuns că a fost angajat ca valet, nu să-şi petreacă noaptea cu alţii. Credea probabil că sunt băut. Da, fără nicio îndoială. Mi se pare că l-am insultat, că l-am făcut de laş, eu! Azi-dimineaţă mi-a spus că părăseşte serviciul. I-am dat salariul pe o lună, i-am scris un certificat de bună purtare şi l-am concediat pe loc.

— Dar noaptea? Cum ai petrecut noaptea?

— Nu m-am culcat de loc.

— Unde ai stat? în camera dumitale?

— Da, cu uşa (deschisă, ca să poată pleca.

— Ai sentimentul că fiinţa aceea a rămas în casă?

— Nu m-a părăsit nicio clipă, dar nu s-a mai atins de mine. Cum s-a luminat de zi, am făcut o baie, am stat întins câtva timp, dar n-am închis ochii. După dejun am avut discuţia cu Pitting şi i-am plătit leafa. Apoi m-am urcat aici. Nervii mei nu mai rezistau. M-am aşezat; am încercat să scriu, să gândesc. Dar tăcerea mi-a fost întreruptă în chip nesuferit.

— De ce anume?

— De murmurul acelei voci îngrozitoare, acelei veci de cretină îndrăgostită, sentimentală, dar decisă. Pouah!

Se cutremură din toate mădularele. Apoi îşi reveni, luă, cu o sforţare penibilă, atitudinea cea mai hotărâtă, cea mai agresivă, şi adăugă:

— Era culmea. N-am mai putut răbda, m-am ridicat brusc, am dat poruncă să mi se aducă o trăsură, am luat colivia şi am dus-o la un negustor de păsări din Shaftesbury Avenue, care mi-a cumpărat papagalul pe-un preţ de nimic. Cred, Murchison, că în momentul acela eram aproape nebun, căci, ieşind din dugheana infamă a negustorului, m-am oprit o clipă pe trotuar în mijlocul cuştilor cu iepuri, cobai, căţei, şi-am început să râd tare. Mi se părea că am scăpat de povară, ca şi cum, vânzând glasul acela, vândusem şi fiinţa afurisită ce mă chinuia. Dar când m-am întors acasă, era acolo. E şi acum aici. Mă tem că o să rămână veşnic lângă mine.

Îşi frecă picioarele de partea de jos a şemineului.

— Ce dracu' să fac? Mi-e ruşine de mine, Murchison, dar cred că or fi pe lume lucruri pe care unii oameni nu sunt în stare să le suporte. Ei bine! eu unul nu pot suporta asta, şi basta!

Profesorul tăcu. Părintele aşijderi. Acea suferinţă cumplită îi făcea să nu poată scoate o vorbă. Îşi dădea seama că orice sforţare de a-l linişti pe Guildea era zadarnică; continua să şadă, cu ochii plecaţi, cu un aer aproape posac. Încercă atunci să se uite cât mai atent prin odaie, ca să înregistreze tot ce se afla înăuntru. Ba chiar, pe jumătate conştient, încercă să-şi silească imaginaţia să-i joace diferite feste. Dar nicio clipă nu avu impresia că mai era în odaie o a treia persoană. În cele din urmă, zise:

— Guildea, nu pot să pun la îndoială realitatea chinurilor

dumitale. Trebuie să pleci, numaidecât. Pe ce dată ţii conferinţa la Paris?

— Săptămâna viitoare. Peste nouă zile.

— Pleacă poimă-ine la Paris; zici că n-ai avut niciodată sentimentul că acel ceva te-a urmărit şi afară din casă?

— Niciodată până acum.

— Pleacă mâine dimineaţă. Nu te întoarce decât după conferinţă. Om vedea noi dacă asta nu pune capăt întregii afaceri. Să sperăm, prietene, să sperăm.

Preotul se ridicase. Strângea acum mâna profesorului.

— Revezi-i pe toţi prietenii din Paris. Caută să te distrezi. Aş mai vrea să te rog să ceri şi un alt sprijin.

Rosti aceste din urmă cuvinte cu o gravitate, o convingere, o simplitate plină de blândeţe, care-i mergea drept la inimă lui Guildea. Mişcat, acesta strânse aproape cu căldură mâna prietenului său.

— O să plec, zise el. O să iau trenul de zece dimineaţa, iar astă-seară o să dorm la hotelul „Grosvenor", care e foarte aproape de gară. O să fie mai comod să iau trenul de acolo.

Pe drumul de întoarcere, părintele nu încetă să se gândească la fraza: „O să fie mai comod să iau trenul de-acolo". Era adânc impresionat de slăbiciunea ce-l făcuse pe Guildea s-o rostească.

VI

În cele câteva zile următoare, părintele Murchison nu primi nicio scrisoare de la profesor. Lipsa de veşti îl linişti. Părea să arate că totul merge bine. Ziua conferinţei veni şi trecu. A doua zi de dimineaţă, părintele deschise în grabă ziarul *Times* şi parcurse paginile pentru a căuta o dare de seamă despre marea adunare de savanţi la care luase cuvântul Guildea. Cu o privire îngrijorată urmărea coloanele de sus până jos; deodată mâinile i se crispară pe filele ziarului. Dăduse de următoarea ştire:

Vă aducem cu regret la cunoştinţă că profesorului Guildea i s-a făcut subit rău aseară, în timp ce vorbea în faţa unui public de savanţi, la

Paris, Era foayte palid şi foarte nervos când se ridicase să ia cuvântul. Totuşi, vorbi în franceză, cu uşurinţă, aproximativ un sfert de oră. Apoi îşi pierdu calmul. Şovăi, se uită în jur, ca Un om cuprins de frică staţi de-o nelinişte profundă. O dată sau chiar de două ori trebui să se oprească, parcă nemaifiind în stare să continue, să-şi amintească ce voia să spună. Dar, revenindu-şi cu o sforţare vădită, continuă să vorbească. Deodată, se opri din nou, se deplasă pe furiş de-a lungul estradei, ca urmărit de ceva de care se temea, dădu din mâini, dădu un ţipăt prelung, răguşit, şi leşină. Impresia produsă în sală a fost de nedescris. Publicul se ridică în picioare; femeile ţipau câtva timp a domnit o adevărată panică. Ne temem că profesorul a avut o trecătoare anemie cerebrală din cauza surmenajului. După cum ni se dă de înţeles, se va înapoia în Anglia îndată ce va fi cu putinţă, şi sperăm sincer că repausul şi calmul ce se impun în asemenea condiţii vor avea în curând rezultatul dorit şi că profesorul, complet restabilit, va fi în măsură să-şi continue cercetările sale atât de folositoare umanităţii.

Părintele aruncă ziarul, alergă în Bird Street, trimise o telegramă la Paris pentru a cere amănunte şi primi în aceeaşi zi răspunsul următor: Mă întorc mâine. Rog vino seara. Guildea.

În seara indicată, părintele se duse în Hyde Park Place. Fu introdus *P* imediat şi-l găsi pe Guildea şezând lângă foc, în bibliotecă. Era palid ca un spectru; o pătură groasă îi acoperea genunchii. Arăta ca un om slăbit de-o boală lungă, cu o expresie de spaimă în ochii dilataţi. Părintele tresări la vederea lui şi cât pe-aci să scoată un strigăt. Începuse să-şi exprime compătimirea, când Guildea îl opri cu un gest obosit.

— Da, ştiu, zise Guildea. Ştiu, întâmplarea aceea de la Paris.

Bâigui ceva şi se opri.

— N-ar fi trebuit să pleci, zise părintele, am greşii. N-ar fi trebuit să te sfătuiesc să pleci. Nu erai în stare.

— Eram perfect în formă, răspunse Guildea cu iritabilitatea unui bolnav. Dar acel ceva groaznic m-a însoţit şi la Paris.

Aruncă în juru-i o privire grăbită, îşi mută fotoliul şi îşi trase din nou pătura pe genunchi. Părintele se întrebă pentru ce se înfofoleşte aşa focul ardea şi noaptea nu era foarte rece.

— M-a însoţit la Paris, continuă el, muşcându-şi buza de jos.

Se opri din nou. Era limpede că făcea eforturi să se stăpânească. Dar strădania rămase zadarnică. Nu mai era capabil de rezistenţă. Se răsuci în fotoliu şi deodată izbucni pe un ton de tânguire deznădăjduită:

— Murchison, fiinţa sau lucrul ăsta, orice ar fi el să fie, nu mă mai părăseşte nicio clipă. Nu vrea să rămână aici când nu sunt şi eu, pentru că mă iubeşte în prostie şi cu îndărătnicie. M-a însoţit la Paris, a stat acolo cu mine, m-a urmărit până şi în sala le conferinţe. Se înghesuia în mine, mă mângâia în timp ce vorbeam. S-a înapoiat cu mine. E şi-acum aici scoase un strigăt ascuţit şi acum, deşi suntem aici împreună. Se ghemuieşte lângă mine, mă tot mângâie întruna, îmi atinge mâinile. Prietene, prietene, nu simţi că e aici?

— Nu, răspunse părintele cu toată sinceritatea.

— Încerc să mă apăr de acest contact dezgustător, urmă Guildea, cu o supraexcitare sălbatică, apucând cu amândouă mâinile pledul gros. Dar nu ajută la nimic. La nimic. Ce este? Ce poate să fie? Pentru ce a venit astă-noapte la mine?

— Poate drept pedeapsă, răspunse părintele pe loc, dar cu blândeţe.

— Pentru ce?

— Dumneata urai orice afecţiune. Respingeai cu dispreţ sentimentele omeneşti. Nu simţeai nevoia, nu doreai să iubeşti pe nimeni. Şi nu doreai nici ca altcineva să te iubească. Poate că asta ţi-e pedeapsa.

Guildea aruncă în juru-i o privire speriată.

— Crezi? exclamă el.

— Nu ştiu, zise părintele. Dar nu este exclus să fie aşa. Încearcă s-o suporţi sau chiar s-o accepţi. Poate că atunci o să înceteze urmărirea.

— Ştiu că nu-mi vrea răul, exclamă Guildea. Mă urmăreşte din afecţiune. A ajuns la mine purtată de cine ştie ce atracţie pe care o exercit asupră-i fără să-mi dau seama. Ştiu bine. Dar pentru un om cu temperamentul meu, tocmai asta e partea sinistră. Dacă m-ar urî, aş putea s-o suport. Dacă m-ar ataca, dacă ar încerca să mă lovească, m-aş simţi din nou bărbat; mi-aş încorda toate forţele, aş lupta. Dar această

tandreţe, această dezgustătoare solicitudine, această stupidă adoraţie din partea unei fiinţe cretine, tenace, respingătoare, groaznic de senzuale, nu sunt în stare să le suport. Ce vrea de la mine? O simt cum mă pipăie, cu un deget uşor ca o pană, care tremură lipindu-mi-se de inimă, ca şi cum ar încerca să-mi numere bătăile, să-mi descopere tainele şi dorinţele cele mai ascunse. Nu mai există în mine nimic intim. (Se ridică dintr-odată, pradă unei puternici agitaţii.) Nu mai am unde să mă refugiez, exclamă el. Nu mai pot fi o clipă singur, nici măcar o jumătate de secundă, fără să nu mă atingă, să mă adore, să mă spioneze. Murchison, dintr-asta o să mi se tragă moartea.

Din nou se trânti în fotoliu, aruncă în dreapta şi în stânga priviri speriate, cu pasiunea unui orb înnebunit de iluzia că nişte sforţări sălbatice şi prelungite ar putea să-i redea vederea. Părintele ştia bine că profesorul încerca să dezlege tainele invizibilului şi s-o cunoască astfel pe cea care-l iubea cu asemenea dragoste.

— Guildea, zise el pe-un ton pătrunzător şi stăruitor, încearcă s-o suporţi. Mai mult chiar: încearcă să-i dai ceea ce doreşte.

— Ceea ce doreşte e dragostea mea.

— Sileşte-te să-i dai dragostea dumitale şi-o să plece, poate, după ce va fi obţinut ceea ce a vrut.

— Ei aş! Vorbeşti ca duhovnic: „Acceptaţi-i pe cei ce vă prigonesc: faceţi bine celor care vă fac rău". Vorbeşti ca duhovnic.

— Ca prieten. Ţi-am vorbit spontan, din adâncul inimii. Mi-a trecut deodată prin minte, că toate acestea, fie că sunt adevărate, fie că nu-s decât năluciri, sunt poate o lecţie ciudată. Mi s-au dat şi mie asemenea lecţii penibile. Şi mi se vor mai da încă multe altele. Dacă ai putea s-o întâmpini…

— Imposibil! Imposibil! strigă Guildea cu încrâncenare. Ură! Asta pot să-i dau oricând, nimic altceva, ură, ură.

În timp ce vorbea, paloarea de ceară se accentua pe obrajii săi, încât ai fi zis că e un cadavru, de nu i-ar fi rămas privirea încă vie. Părintele se temu că prietenul său o să leşine, dar, deodată, Guildea se ridică din fotoliu şi zise cu o voce ascuţită, plină de surescitare:

— Murchison! Murchison!

— Da, ce este?

O veselie delirantă, neaşteptată, strălucea în privirea lui Guildea.

— Vrea să mă părăsească! strigă el. Vrea să plece! Nu pierde nicio clipă! Deschide-i fereastra! Fereastra!

Părintele, uimit, se duse la fereastra cea mai apropiată, trase perdelele şi o deschise. Se auzi trosnet de ramuri rupte de vânt. Guildea se plecă înainte, sprijinindu-se de braţele fotoliului. Un moment de tăcere. Apoi Guildea spuse repede, în şoaptă:

— Nu, nu, deschide uşa aceea; deschide uşa de intrare. Am impresia, am impresia că vrea să plece pe unde a venit. Repede, repede, du-te, te rog!

Părintele se supuse, pentru a-l calma, se repezi la uşă şi o deschise larg. Apoi, peste umăr, îl privi pe Guildea. Stătea în picioare, plecat înainte. Ochii îi sclipeau de atenţie şi de nerăbdare. Când părintele se întoarse, Guildea, cu un gest furios al mâinilor lui slabe, îi arătă coridorul.

În grabă, părintele ieşi şi porni iute în jos pe scară. Pe când cobora, în penumbră, i se păru că aude în urma lui un uşor strigăt venit din odaie, dar nu se opri. Cu un gest brusc, deschise uşa de intrare, lipindu-se de zid. Aşteptă un moment, pentru a face pe plac lui Guildea. Se pregătea să închidă uşa şi pusese deja mâna pe clanţă, când privirea lui fu irezistibil atrasă de ceva în parc. Noaptea era luminată de luna nouă, care de abia apăruse. Privirea i se îndreptă asupra unei bănci aşezate dincolo de grilaj.

Pe bancă şedea ceva, o formă, ciudat ghemuită în ea însăşi.

Părintele îşi aminti imediat de descrierea ce i-o făcuse Guildea despre noaptea petrecută atunci în postul Crăciunului şi fu cuprins de curiozitate şi oroare.

Să fie deci adevărat că cineva intrase în casa profesorului? Acest cineva îşi terminase oare opera, îşi îndeplinise dorinţa şi se întorcea la modul său anterior de existenţă?

Părintele zăbovi un moment în prag. Apoi ieşi, cu pas hotărât, trecu strada, fără a slăbi din ochi acel obiect negru său întunecat, atât de ciudat aşezat pe bancă. Nu putea desluşi cum arată, dar i se păru că nu seamănă cu inamic din cel văzuse vreodată. Ajunse de cealaltă parte a străzii, şi când să iasă pe poarta parcului, se simţi deodată apucat de braţ. Tresări, se întoarse, şi văzu un gardian care-l cerceta cu o privire bănuitoare.

— Ce pui la cale aici? zise gardianul.

Părintele îşi dădu seama pe loc că era cu capul gol şi că felul cum înainta, pe furiş, în anteriu, cu ochii aţintiţi asupra băncii din parc, era probabil îndeajuns de surprinzător ca să trezească bănuieli.

— Nimic neobişnuit, domnule gardian, se grăbi el să răspundă, strecurând câteva monede în mâna poliţistului.

Apoi, îndepărtându-se de el, foarte contrariat de această întrerupere, preotul se repezi la bancă. Când ajunse acolo, nu mai era nimeni. Ceea ce i se întâmplase lui Guildea se repeta aproape aidoma. Foarte dezamăgit, deşi fără niciun motiv logic, părintele se întoarse, intră în casă şi, urcând scara îngustă, se repezi în bibliotecă.

Pe covorul din faţa şemineului, foarte aproape de foc, îl găsi pe Guildea întins pe jos, cu capul uşor rezemat de fotoliul pe care-l părăsise cu o clipă în urmă. O expresie de groază înfiorătoare i se întipărise pe faţa răvăşită. Examinându-l, părintele îşi dădu seama că e mort.

Medicul chemat la faţa locului spuse că moartea se datora unei insuficienţe cardiace.

Auzind aceste cuvinte, părintele Murchison şopti:

— Insuficienţă cardiacă! Aşadar asta era! Apoi, întorcându-se către medic, zise:

— S-ar fi putut evita sfârşitul?

Doctorul, care îşi punea mănuşile, răspunse:

— Poate, dacă se intervenea la timp. O slăbiciune a inimii cere mari precauţii. Profesorul era prea absorbit de munca lui. Ar fi trebuit să ducă cu totul altă viaţă.

Preotul dădu din cap în semn de aprobare.

— Da, da, zise el cu întristare.